

Tüspöki Könyvtár

PÉCSI EGYETEMI KÖNYVTÁR
Duplum 20.75
A PÉCSI PÜSPÖKI

TANÍTÓKÉPZŐ-INTÉZET

ÉRTESÍTŐJE,

AZ

1909-1910-IKI TANÉVRŐL.

KÖZLI:

Dr. GYÖMÖREY ZSIGMOND
IGAZGATÓ.

PÉCS 1910.

PEL

I.

A Pécsi püspöki tanítóképző-intézet tanhatósága.

Az intézet fővédője és kegyura:

Méltóságos és főtisztelendő

ZICHY ÉS VÁSONKEÓI

DR. ZICHY GYULA GRÓF ÚR,

MEGYÉS PÜSPÖK, A KÁNONJOG DOKTORA, A KATH. TANÍTÓK
ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK ELNÖKE.

Egyházmegyei főtanfelügyelő:

Nagyságos és főtisztelendő

WAJDITS GYULA ÚR,

PRÉPOST KANONOK, T. PÁPAI KÁPLÁN, ZSINATI VIZSGÁLÓ.

Az intézet tanári kara:

Igazgató:

Dr. GYÖMÖREY ZSIGMOND, tb. titkos pápai káplán, a kánonjog doktora, a pécsi gyermektanulmányozó társaság paedagogiai szakosztályának elnöke, a pécsi nemzeti szabadlyceum társelnöke, az egyházmegyei tanítók felett bíraskodó fegyelmi tanács tagja, a kath. tankönyv bírálobizottság rendes, az egyházmegyei hittanár vizgálóbizottság póttagja, a természetrajzi szertár öre. Tanította a lélektant, természetrajzot és alkotmánytant. Képesítve van felső nép- és polgári iskolákra.

Tanári éveinek száma : 10.

Tanárok:

Dr. BAHULA JÓZSEF, orvosdoktor, közkórházi főorvos. Tanítja az egészségtant.

Tanári éveinek száma: 12.

BÁTER JÁNOS, rendes zene- és énektanár, a zenei- és torna-szertár öre, a pécs-bélvárosi kath. kör és az egyházmegyei tanítóegyesület titkára. Képesítve van elemi iskolákra.

Tanári éveinek száma: 10.

CSEFAY FLÓRIÁN, rajztanár, az ifjúsági és segély-könyvtár és a rajzszerződés öre. Képesítve van középiskolákra a rajzból.

Tanári éveinek száma: 28.

Dr. KÁPOLNAI ZSIGMOND, rendes tanár, pécs egyházmegyei áldozópap, a bölcsélet doktora, tanári tanácskozmányi jegyző, intézeti hitszónok, az ifjúsági önképzőkör vezetője, a tanári könyvtár öre. Tanította a magyar nyelvet, az irodalmat és a történelmet. Képesítve van középiskolákra.

Tanári éveinek száma: 7.

JAKAB BÉLA, rendes tanár, pécs egyházmegyei áldozópap, a hit-tudományok borostyán koszorusa. Tanította a testtant, nevelés-történetet, német nyelvet és földrajzot. Az anthropologiai és földrajzi szertár öre. Képesítve van középiskolákra.

Tanári éveinek száma: 4.

KORÓDY MIKLÓS, rendes tanár, a kath. tanítók százaskapitányának és a kath. tanügyi tanácsnak tagja, a vegytani és fizikai szertár öre. Tanítja a mennyiségtant, természettant és vegytant. Képesítve van elemi- és felső-, nép- és polgári iskolákra; végzett gazdasági tanfolyamot.

Tanári éveinek száma: 9.

SOMSSICH BÉLA, a nagymélt. földművelésügyi ministerium által az intézetbe beosztott gazdasági szaktanár, az intézeti kert felügyelője, a gazdaság és méhes öre, a baranyamegyei tejszövetkezetek igazgatója. Tanítja a gazdaságtant, kertészetet és méhészetet. Képesítve van gazdasági akadémiákra.

Tanári éveinek száma az intézetnél: 9.

VIRÁG FERENC, hittanár, t. pápai káplán, papnevelő-intézeti

lelküigazgató, az oltár- és a kath. legényegyesület egyházmegyei elnöke, a Pázmányegyesület választmányi tagja.

Tanári éveinek száma: 8.

GLATT ADOLF, segédtanár, a gyakorlóiskola vezetője, a módszertan és a slójd tanára, az ifjúsági és népkönyvtár öre, a magyar ethnografiai társaság rendes tagja, a pécsi gyermektanulmányozó társaság paedagogiai szakosztályának titkára. Képesítve van elemi iskolákra.

Tanári éveinek száma: 1.

MAGYAR SÁNDOR, gyak. isk. tanító, egyházm. tanfelügyelő-ségi tollnok. Képesítve van elemi iskolákra.

Tanítói éveinek száma: 3.

Intézeti pedellus és sekrestyés: Sábel István.

Intézeti szolgáló: Backelmayer János.

II.

1909/10. tanév története.

Az elmúlt tanév legjelentősebb mozzanata gyanánt gyakorló-iskolánknak az V. osztállyal való kibővítését tüntethetjük fel, ami a tanítójelöltek gyakorlati kiképzése szempontjából roppant fontosnak bizonyult, mert növendékeink így a reáltárgyak tanítására is bőséges alkalmat nyertek.

A tantárgyaknak a tanárok közt való felosztásában, az 1909/10. évi szeptember 4-iki tanácskozmány határozata értelmében, változás történt, amennyiben Jakab Béla tanár kérésére, igazgató a testtan, neveléstörténet és szervezettan tanítását nevezett tanárra bízta, igazgató pedig az állattan és növénytan tanítását vállalta el.

Az egyházmegyei főtanfelügyelő felhívására a tanári kar 1909. évi szeptember hó 27-én megtartott tanácskozmányán elhatározta, hogy amennyiben lehetséges a Szent István-társulat által kiadott, vagy legálabb approbált tankönyveket vezeti be a legközelebbi tanévre.

A tanári kart kitüntetés érte, amennyiben Dr. Bahula Józsefet, az egészségtan tanárát kórházi főorvossá nevezte ki Pécs szab. kir. város főispánja. A tanári kar őszinte örömmel üdvözölte a közszeregetben álló kartársat kitüntetése alkalmából. Intézetünket látogatásukkal tisztelték meg két-két ízben Wajdits Gyula prépostkanonok, egyházm. főtanfelügyelő úr és Kuliszky Ernő kir. tanácsos, tanfelügyelő úr.

A tanári kar a tanév folyamán 10 rendes és 2 rendkívüli tanácskozmányt tartott, melyeken a folyó ügyek elintézése mellett, igen nagy gondot fordított a nevelés, módszer és gyakorlati kiképzés ügyeire.

A tanár kar egészségi állapota kitűnőnek mondható a lefolyt tanévben, amennyiben több napig senki sem volt akadályozva előadásai megtartásában. Az ifjúság részéről is ugyanezt mondhatjuk; súlyosabb természetű betegség alig fordult elő többször mint 2—3 esetben.

Az ifjúság fegyelmi élete sajnos nem ütötte meg a kellő mértéket. Két ízben fordult elő súlyosabb természetű fegyelmi vétség, melyeknek megtorlásaiképpen egy növendéket kizártunk, egynek javulási határidőt

szabtunk, többen rossz viselkedést kaptak és néhányra nézve határozatot hoztunk, hogy a jövő tanévre nem vesszük őket vissza intézetünk növendékei közé. Reméljük, hogy a szigorúság, mellyel a fegyelmetlen ifjakra lesújtottunk, intő például fog szolgálni a többieknek és jótékonyan hat az intézeti közszellemre. Az internátus hiányát nagyon érezzük és ennek hatása alatt alázattal kérjük megyés főpásztorunkat, hogy minden rendelkezésére álló eszközzel kegyeskedjék odahatni, miszerint szegény ifjaink megkímélve legyenek a nagyvárosi romlottság csábításaitól, mérgező hatásától.

Megyés püspökünk atyai jóságából húsvét előtt a lelkigyakorlatok áldásaiban is részesültünk; it. Gulyás Ferenc Jézus-társ. atya, kalocsai főgimn. tanár úr volt lelki vezérünk, akinek kegyes szavaiért ezuton is hálás köszönetünket nyilvánítjuk.

Az intézeti fegyelmet nagyban támogatta a Mária-kongregáció, melynek életéről alábbi jelentés számol be:

A pécsi püspöki tanítóképző-intézettel kapcsolatos Mária-kongregáció az 1909—10-iki tanévben azzal kezdte meg működését, hogy az annak vezetésére újjól foglalkoztató Gábor György úr, székesegyházi karkáplán elnöklete alatt szeptember 16-án Kreutzer Nándor prefektus, Gábrriel János és Resch József segédfelügyelőkkel összeállította a tisztikart.

A kongregáció tagjai minden héten egyszer, szerdán délután 1/2⁵ órakerülékültek össze a papnevelő-intézet egyik megfelelő termében, hol megjelent köztük az elnök is, ki alkalmas helyzetet világította meg a tagok előtt. Névsorolvasás után a kápolnába siettünk, hol ima, szentbeszéd, áldás és ének üdített fel bennünket. Elnök itt kizárólag a lelkiélet megszilárdításán fáradozott, s e szerint választotta meg a témákat is.

A kongregáció feladata. Az isteni segítség értéklése.

A szentségek, mint a belső világság és erő legbőségebb forrásai. Föggondunk legyen a kegyelmi állapot megörzése; gyónástól gyónásig valamely irányban tökéletesedni.

Jézus isteni személye központja a világtörténelemnek.

Isten akarata ami megszentelődésünk.

A lélek kialakítása (Isten gondolata szerint) a jelen élet feladata. Erős akarat önfegyelmezés.

Örökkévalóság és isteni gondviselés.

Jézus a mi eszményképünk. Az élet nagy erőt igényel.

Az isteni kegyelem és a kongreganista lelki világa.

A boldogságos Szűzanya Mária és a kongregáció.

A kongregációt elterítő tényezők.

A kongregációi szellem hanyatlásának indító okai.

A lélek felszabadítása a külső és belső nyomások hatása alól.

Ezek és ilyen tételek világosságának fölszívása a jellemet megszárdíthatja, a lelket csakugyan felszabadíthatja.

A magisztrátus havonként rendszeren megtartotta gyűléseit. Innen indult ki a kongregáció külső irányítása, itt tétetett szövé a kongregáció minden erénye vagy szépséghibája.

Év elején a kongregációba való átvételüket elbocsátó alapján kérelmeztek Bönisch József (III. é.), Friesz József (I. é.) és Máté Miklós (I. é.). Hasonlóképen elbocsátót kapott Schubert Ernő, hogy a kiskunfélegyházai Mária kongregációba átvételhessek.

A kongregációba való fölvetelüket kérőkhöz év elején 23-an csatlakoztak, kik közül dec. 8-án gróf Zichy Gyula dr. megyés püspök urunk személyesen tüzte föl 19-nek szíve fölé a szép kongregációs érmet. Névszerint: Bucsi Ignác, Hangl Ferenc, Hartveg Péter, Jálics Ernő, Herbert Vilmos, Keil Antal, Kránc Mihály, Link János, Szvácsék Jenő, Takács József, Véték Ernő (I. évesek), Czopf Ádám, Csősz Ferenc, Számpál Pál, Zámbo Sándor (II. évesek), Hyross Alajos, Keller János és Kovács László (III. évesek).

Szétküldtük az értesítéseket, hogy kongregációnk külső tagjai lélekben velünk ünnepelhessek és a renoválásról meg ne feledkezzenek.

A renoválók száma azonban csak 17 volt a kültagok 32 százaléká. Névszerint: Speigl Károly (Mecsekszabolcs), Szucsich István (Bácsszentiván), Forray István (Tevel), Zábori Alajos (Martonfa), Brunner Endre (Pári), Rajczi Péter (Zólyomlőpese), Vilhelm Károly (Püspökánásd), Németh Imre (Mecsekrákos), Szíjjártó László (Szakcs), Wágner Károly (Szür), Paulics Alajos (Baranyalócs), Paulics Géza (Ada), Szende Antal (Palotabozsok), Kresz Antal, Perényi Andor (Szabadka), Rogosinszky Miklós (Bükkösd), Málí Kozma (Kássád).

A kongregáció ez alkalommal azzal tisztelte meg önmagát, hogy alapítóját, főtisztelendő Komócsy Istvánt, kisszemináriumi subregenst, főreáliskolai hittanárt — a kongregáció dísztagjává választotta.

A kongregáció mint ilyen (testület) belépett a kath. Népszövetség tagjai közé, hogy annak szellemét (havi füzeteiből és kiadványaiból) megismerve, majdan mint tanítók a nép között annak bajait és igényeit hamarabb megérthessék. A „Mária-kongregáció“ havi folyóirat Pécsre a tagoknak 10, vidékre a kültagoknak 20 példányban jár. Úgy ezen havonként megjelenő füzet, mint a kath. Népszövetség tagsági díja egy évre 1 korona.

A tanügyi szakosztály ez évben is készséggel kínálta föl erőt a

gyengébb előmenetelű kongregánista társaknak. Összesen négyen vették igénybe a nyújtott segítséget.

A kongregáció azon kellemes helyzetben van, hogy örömmel és hálával emlékezhetik meg azon jötevőkről, kik az év folyamán könyv-adományokkal és pénzséggel adtak kifejezést a kongregáció iránt érzett szeretetöknek.

Itt is első helyen említjük meg gróf Zichy Gyula dr. püspök urunk ömeltőségát, ki pénzt, könyveket, füzeteket volt kegyes rendelkezésünkre bocsátani. Wilhelm Károly úr püspökánásdi (julianeumi) tanító 10 koronát, egy magát megnevezni nem akaró kültag 20 koronát küldtek a kongregációnak.

Május 19-én tartottuk évről közgyűlésünket, melynek jelentései a kongregáció külső életének fázisait mutatták be. Ugyanekkor választott meg prefektusnak Gutpelet József, I. és II. assistensnek Oberritter Aladár és Csonka Ferenc. Közgyűlés után a kápolnába mentünk bucsúzni, annyi kedves emlék színhelyétől és megígérni a Szent Szűznek, hogy egész életünkben gyakorolni fogjuk azon erényeket, melyeket az O iskolájában volt alkalmunk megtanulni. „Szent Fiával áldjon bennünket a boldogságos Szűz Mária!“

A Kongregáció tagjai:

A) Tiszteletbeli tagok:

Báter János, tképző-int. tanár, Pécs.
Dr. Gyömörey Zsigmond, tképző-int. igazgató, Pécs.
Keresztes Máté, okl. jegyző, Topolya.
Komócsy István, kisszem. subregens, Pécs.
Szentkirályi István, theol. tanár, Pécs.
Vörös Mihály, nyug. tképző-int. tanár, Pécs

B) Rendes tagok:*

Prézes: Gábor György, székesegyházi karkáplán.

IV. évesek:

Balatonyi József sekrestyés
Gábriel János I. assistens, pénztáros
Guja Jakab tanácsos, a tanügyi szakosztály jegyzője

* A rendes tagok sorából töröltetett: Szentkereszty János.

Koleszárits Kálmán
Kreutzer Nándor prefektus
Nágl János főkönyvtáros
Oláh István
Petz Gyula I. orgonista
Resch József II. assistens
Schöbert József tanácsos

III. évesek:

Bönisch József
Bretzkó Antal II. orgonista
Csonka Ferenc alkönyvtáros
Gutpelet József
Hyross Alajos
Jelínek Pál
Keller János
Kovács László
Németh Jenő
Németh Vince ajtóőr
Oberritter Aladár tanácsos, jegyző és titkár
Pohli Ferenc
Rendler Antal
Schnell János
Szinder Jenő
Szlávik Emil
Vitkovics Kálmán
Wagner József

II. évesek:

Czopf Ádám
Csósz Ferenc
Drenda Gyula
Farkas Jenő
Herman Lajos
Hetényi Antal
Kaszás József
Nemes János
Prakatur Vince
Számpál Pál

Százuj Jenő
Szálás Dezső
Vér István
Waldfogl István

I. évesek:

Friesz József
Máté Miklós
Bucsi Ignác
Hangl Ferenc
Hartveg Péter
Jálics Ernő
Herbert Vilmos
Keil Antal
Krausz Mihály
Link János
Szvácsek Jenő
Takács József
Vétek Ernő

Jelentkezők: Kálóczy Mihály, Kisgado Ignác, Resch János, Szőke János, Trábert Márton.

C) Kültagok:*

A fenti jelentésben elősorolt 17 kültagon kívül: Zámbo Sándor (magántanuló), Strohmayer János (Bonyhád), Százuj István (Geresd), Waldfogl Károly (Németfalva), Polácsi János (Mecsekszabolcs), Walz János (Magyarhertelend), Peszlen György (Sárosd), Ruzsinszky László (Gyón); — Koleszárits Ferenc (Áta), Bencze János (Daróchalma), Háfner János (Ladomány), Jakab Vince (Budaörs), Márcz János (Ozora), Pompár Viktor (Kisvejte), Schozenszky János (Budapest), Szigriszt Henrik (Rácpetre), Allbauer János (Gödre), Czeiner József (Segesvár), Csiffáry Arnold (Baranyajenő), Eicher János (Apar), Fejes György (Somberek), Fohl János (Szigetcsép), Gáspár Ödön (Gala), Horváth József (Dunaföldvár), Kiss Ernő (Alsódörgicse), Koleszárits Károly (Magyarsarlós), Pápa György (Rácváros), Pichler Aladár (Braidaföld), Pozsgay Dezső (Pécs), Spannenberger József (Csibrák), Szigriszt Rezső (Pécs), Turay Mihály (Pándorf), Vétek János (Pécs). Összesen 50 kültag.

* Vogrits Ede, Wolf József, Vakaró József töröltettek, minthogy 3-4 év alatt életjelt sem adtak magukról és tartózkodási helyük is ismeretlen.

2. Az ifjúsági könyvtár állapota.

Az ifjúsági könyvtár műveinek száma 457 mű 512 kötetben.

Dr. Kápolnai Zsigmond
könyvtáros.

3. A segélykönyvtár állapota.

A segélykönyvtár műveinek száma 65 kötet, melyből e tanévben 14 kötet a szaporulat.

Cséfay Flórián
könyvtáros.

4. Népiskolai könyvtár.

153 drb. füzött és 171 drb. kötött példány. Összesen 324 kötet.
A tanulók hetenkint egyszer kaptak könyvet olvasásra.

Glatt Adolf
könyvtáros.

III.

Intézeti leltár.

Az intézeti leltár a tanévben a következő tárgyakkal gyarapodott:

Természettudományi praeparátumokban:

1. Az emberi kéz idegrendszere.
2. Férgek.
3. Tüskebőrűek
4. Pókok.
5. Kagylók és csigák.
6. Rákok.

Fizikai és kémiai tanszerekben:

1. 1 drb. Neff-féle kalapács.
2. 4 drb. kémlelőcső.
3. $\frac{1}{2}$ liter kéneseő.
4. Gummidugók és csövek.

Földrajzi tanszerekben:

Magyarország politikai, közigazgatási és közlekedési térképe.

Könyvtári jelentés.

1. A tanári könyvtár állapota.

Az egész könyvtárállomány 3364 kötet. Ebből a tanári szakkönyvtárra 218 mű esik 434 kötetben, a többi munka értéktelen régi jogi és latin szépirodalmi mű kevés kivétellel. A tanári szakkönyvtár külön kezeléssel, külön szekrényekben van elhelyezve.

Ez évi gyarapodás 84 mű 84 kötetben.

Dr. Kápolnai Zsigmond
könyvtáros.

IV.

Végzett tananyag

a tanítóképző-intézetben.

1. Vallástan.

1. I. osztály. **Alapvető és ágazatos hittan.** Vallás és vallástan fogalma, felosztása. Hittételek és hitvallások. A vallás forrásai és igaz öre. Sz. írás és sz. hagyományok. Isten. A látható és láthatatlan világ teremtése és sorsa. A Megváltó és megváltás. Ennek hatásai és gyümölcsei. Az ítélet és örök élet (túlvilág). A Szt. Lélek és megszentülés. Az egyház és papság. A kegyelem és kegyelemszerzés eszközei. A föl-támadás.

Tankönyv: Matuszka Mihály Kath. ker. Hittan.
Heti órák száma: 2. Tanította: Virág Ferenc.

2. II. osztály. **Erkölcstan.** Az erkölcsről és az erkölcsi tényről általában. Erények és bűnök. Részletes erkölcsstan. Isteni és felebaráti szeretet. A tíz parancsolat és az egyház parancsolatainak részletes tárgyalása. Kötelességeink az egyházi és világi elűjáróink iránt. Társadalmi és hazafiúi kötelességek. Az erkölcsi parancsolatok, mint az egyén boldogságának és közjónak alapföltételei. Keresztény életmód. Keresztény tökéletesség.

Tankönyv: Matuszka Mihály Kath. ker. Erkölcsstan.
Heti órák száma: 2. Tanította: Virág Ferenc.

3. III. osztály. **Egyháztörténelem.** Keresztény ókor, keresztény-űldözések. A keresztények vallásos élete. Szabad vallásgyakorlat. A népek megtérése. Szerzetesség keletkezése, fejlődése. Ó-kori eretnkségek és egyházszakadások. A kereszténység szerepe és küzdelmei a középkorban. Egyházi tudományok és művészetek. Keresztény aszkézis-kö-l-dülő szerzetek. A kereszténység Magyarországon. Protestantizmus. Rationalizmus. Francia forradalom és az egyház ezek ellen — a leg-ujabb korszak.

Tankönyv: Demény Dezső Egyháztörténelem.
Heti órák száma: 2. Tanította: Virág Ferenc.

4. IV. osztály. **A hitoktatás története Jézus tanításától napjainkig.** A hitoktatás anyaga, alakja, módszere. Az egyház szertartásai. Szent helyek, sz. szerek, sz. idők; az egyes szentségek és szentelések szertar-tásai részletesen.

Tankönyvek: Sipos F. Hitoktatástan és Gerely: Szertartástan.
Heti órák száma: 2. Tanár: Virág Ferenc.

2. Neveléstudomány.

I. osztály.

Sejtek, szövetek, szervek. A csontrendszer. Az izmok. Az emész-tés és szervei. A vérkeringés és szervei. A légzés folyamata és szervei. A beszédszervek. Az idegrendszer. Az érzékszervek. A lakás. A ruhá-zat. Táplálkozás és a gyermek táplálása. A test ápolása. A felügyelet. A fertőzés és járvány. Nevezetesebb fertőző betegségek. Gyakoribb gyermekbetegségek. Óvintézkedések járvány idején. Első segítség bal-esteknél.

Tankönyv: Erdődy János „Test- és egészségtan“-a.
Heti órák száma: 2.
Tanár: Jakab Béla.

II. osztály.

A lélektan fogalma, forrásai, segédtudományai. A lelkitehetségek osztályozása és lélektan felosztása. A mozgás tényei: az izom- és ideg-ndszer a lélek szolgálatában. A megismerés tényei. Érzéki megismerés. Érzet. Érzékszervek. Az érzetek minőségi és mennyiségi különbsége. A szemlélet. Az érzéki tárgy, érzéki csalódás. Az érzőtehetség képzése. A képzelés. Emlékezés és képzelet. Álom és káprázat. Rendellenes lelki-jelenségek: hipnozisz, illúzió, hallucináció, lelkibetegség. Az emlékező és képzelő tehetség nevelése. Az érzelmi megismerés. A fogalomalkotás, ítélés és következtetés. Eszmélet és tudat. Öntudat. A fogalmalkotó, ítélő és következtető tehetség képzése. A módszeres dialéktika. A mód-szer és rendszerezés: osztályozás, felosztás, bizonyítás. Az ismeretforrá-sok megbízhatósága. Az általános és részletes kritika alapvonalai. A tévedés okai. A nyelv, mint a fogalmak kifejezője. A törekvés tényei. A természeti, érzéki és eszes törekvés (akarat). Az akaratú szabadság bizonyítékai és mibenléte. Az ösztön és akarat nevelése. A jellemkép-zés. Véraltkat és egyediség. Az érzelmesség tényei. Egyedű, esztetikai társadalmi és vallási érzelmek. Az indulat és szenvedély. Az érzelmi

élet nevelése. Kedély és kedélyképzés. Az emberi természet kettősége. A lélek mivolta. A test és lélek kölcsönös egymásra hatása.

Tankönyv: Bárány „Tanítók könyve“ és Dr. Hajdu és Dr. Zoltvány „Lélektan és gondolkodástan“.

Heti órák száma: 2.

Tanár: Dr. Gyömörey Zsigmond.

III. osztály.

Általános oktatástanból: A népiskola. A nevelő-oktatás. A népiskola oktatási anyagának kiválasztása. A vallásos és nemzeti élet tárgyai. Az oktatás anyagának elrendezése. Általános és részletes oktatási terv. Az oktatási idő felosztása. Oraterv. Tanórarend. Az iskolai közszellem és a tanulók összhangzó tevékenységének biztosítása. A szorgalom fölbresztése és fejlesztése. Iskolai ünnepélyek és nyilvános iskolai vizsgálatok. Az iskola fölszerelése. Az oktatás menete. Az oktatás egységei és ezek földolgozása. Az oktatás alakja. A tanító személyisége az oktatásban. A könyv nélkül való tanulás. A gyermek felelete. A földadat. Az oktatás általános elvei.

A részletes oktatástanból: Az olvasás, irvaolvasás, fonomímika, nyelvgyakorlat, írás és fogalmazás, lakóhelyi ismeretek, földrajz, történelem, polgári jogok és kötelességek, számolás és mérés, természetrajz, természettan, egészségtan, gazdaságtan, ének, rajz, játék-torna és kézimunka oktatás célja, anyaga, anyagfeldolgozása, tanításhoz szükséges tanmódja. Házi feladatul — a püspöki tanterv nyomán tantervek s órárendek készítése.

Tankönyv: Dreisziger „Tanítástan“-a.

Heti órák száma: 2.

Tanár: Glatt Adolf.

IV. osztály.

A nevelés története. Chinában, Indiában, Egyiptomban, Perzsiában, a zsidóknál, a görögöknél, a rómaiaknál.

A nevelés története a kereszténység első századaiban, a keresztény középkorban. A reformáció befolyása a nevelésre és oktatásra. Protestánsiskolák. A tridentí zsinat behatása a kath. nevelés és oktatásügyre. Kath. tanítótársulatok a XVI. század második felében. A realizmus. A pietismus. Rousseau; a philanthropisták. Ausztria és Horvátország nevelésügye a XVIII. században. Humanizmus.

Pestalozzi. A XIX. sz. nevelésügye Európa nyugati államaiban. Európa államaiban a nevelés-oktatás ügye mai állásának rövid áttekin-

tése. A magyar nevelés és közoktatásügy állapota a legrégebb időktől a mohácsi vészig, A hitszakadás befolyása a magyar nevelésügyre. Ellenreformáció. A XVIII. sz. nevelési terjesztői a magyar földön. Mária-Terézia és utódainak intézkedései. A magyar tanügy állása a XX. században.

Iskolai szervezetten. A magyar közoktatásügy szervezetének áttekintése. A népoktatás. A népiskola fentartását és szervezését illető ismeretek. Állami felügyelet. Népiskolai rendtartás (hatóságok stb.). A tanítóra vonatkozó tudnivalók (tanítóképzés, fizetés, nyugdíj, fegyelmi-eljárás stb.). A népiskola belső szervezete. Kisdiedővás. Gyógypedagógiai és emberbaráti intézetek.

Tankönyv: Erdődi Neveléstörténet és Dr. Baló A magyar népoktatásügy szervezete.

Heti óraszám: 3.

Tanár: Jakab Béla.

3. Magyar nyelv és irodalom.

I. osztály.

Tankönyvek: Paulay Ödön, Módszeres magyar nyelv. Bartha-Prónay Stiliztika. A magyar nyelvtanból mondattani alapon tanulták a mondatok elméletét, mondatrészeket, beszédrészeket, hangokat az indukciós eljárás szigorú megtartása mellett. Gyakorlatok: 1. A falú. Leírás. 2. A szülők iránt való tiszteletről. 3. „A kis malac és farkasok“ című olvasmányban magyaráztassanak meg az írásjelek. 4. A virágos kert összel. Leírás. 5. Az éneklő madarak. 6. A város. Leírás. 7. A tavasz szórakozásai. 8. Petőfi Alföldjének elemzése, vonatkozással a szép stílus elemeire. A stiliztikából tanulták a stílus kellekeit, érthetőséget, szépséget és ezek elemeit: világosságát, magyarosságát és szabatoságát, illetve szemléletességét és élénkséget. Függelékben a polgári ügyiratokat.

Heti órák száma: 3.

Tanár: Dr. Kápolnai Zsigmond.

II. osztály.

Tankönyvek: Bartha-Prónay Rethorika. Riedl Poetika. Rethorikából tanulták az írásművek alapeszméjét, az anyag feltalálását, a bizonyítást, műformákat, az előadás módjait. A prózai írásművek közül a leírást és a történetírást. A poetikából tanulták a művészetek felosztását, a szépet és a verstant. A műfajok közül a dalt, ódát, hymnuszt, dithyrambot, epigrammát, tanítókölteményt és a szatírást. Gyakorlatok:

1. Őszi tájkép. 2. Bizonyítassék be inductív alapon, hogy a történelem az élet mestere. 3. A karácsonyi bolt. 4. Arany János Szibinyányi Jankjának alapeszméje és gondolat menete. 5. Séta szülő helyem vidékén. 6. A kutya. 7. A szél jelentősége a természetben. 8. Minden órádnak leszakaszd virágát.

Heti órák száma: 2.

Tanár: Dr. Kápolnai Zsigmond.

III. osztály.

Tankönyvek: Bartha-Prónay Rethorika. Riedl Poetika. A rethorikából tanulták a szónoklattant és az értekezést. A poetikából az elbeszélő műfajokat, az eposzt, mondát, mesét, balladát, románcot, génynt. A drámai műfajokat. Elemezték: Arany Toldiját. Vörösmarty Két szomszédvárat. Shakespeare Macbethjét és Brieux Bölcsőjét. Gyakorlatok: 1. A Szepessy-szobor. Leíró műfaj. 2. Oktató irányú szabad elbeszélés. 3. Az eperfa. Értekező műfaj. 4. Karácsonyi beszéd gyermekeknek. 5. Vörösmarty Mihály Két szomszédvára főalakjainak jellege. 6. Első napok az iskolában. 7. Hunyady János a magyar történelemben. 8. „Ki mint vet, úgy arat.“ Gyermekeknek szóló előadás.

Heti órák száma: 2.

Tanár: Dr. Kápolnai Zsigmond.

IV. osztály.

Tankönyv: Bartha Irodalomtörténet. Tanulták az egész magyar nemzeti irodalmat. Lehetőleg egész terjedelmű szemelvényekben, az egyes írók kiváló műveit olvasták is. Gyakorlatok: 1. A csillagos ég. 2. A tűz szerepe a természetben. 3. Az egyház mint nevelő intézmény. 4. Bessenyei György és kora. 5. A hegyek természeti jelentősége.

Heti órák száma: 2.

Tanár: Dr. Kápolnai Zsigmond.

4. Német nyelv és irodalom.

I. osztály.

A német nyelv elemei. Kiejtés, helyesírás. A névelő, főnév, melléknév, számnév, névmás, ige ragozása, melléknév fokozása, eljárárok, szörend; mindenütt csak az alapvető dolgokra szorítkozva. Fordítási gyakorlatul összesen 40 kisebb-nagyobb prózai és költői olvasmány, részben német-magyar, részben magyar-német. Ezek közül 4 német költői olvasmány memoriter. Az iskolai dolgozatok — havonként 1—1

— a soros nyelvtani anyag gyakorlati alkalmazásának s a lefordított szövegek szóállományának keretében mozogtak; 1 német-magyar, a többi magyar-német.

Tankönyv: Laki: Német nyelvtan és olvasókönyv I. r.

Heti órák száma: 2.

Tanár: Jakab Béla.

II. osztály.

Az első osztályban kezdett nyelvtani anyag kiegészítése, részletesebb tárgyalása, tekintettel némileg a mondattan elemeire is. Összesen 25, részben magyar-német, részben német-magyar prózai és költői fordítási gyakorlat. Havonként egy iskolai dolgozat, egy német-magyar, a többi magyar német, a tanult nyelvtani anyag alkalmazására, a lefordított szövegek szóállományának keretében.

Tankönyv: Laki: Német nyelvtan és olvasókönyv. II. r.

Heti órák száma: 2.

Tanár: Jakab Béla.

III. osztály.

Nyelvtani ismétlések. A német mondattan elemei, tekintettel főképen a német nyelvnél a magyartól eltérő mondattani sajátosságaira. Fordításul 16, legnagyobb részét költői olvasmány a német irodalom remekeiből. Német beszédgyakorlatok. Havonként egy-egy iskolai dolgozat: részben költői, részben prózai német szöveg magyarrá.

Tankönyv: Dr. Radványi: Német irodalmi olvasókönyv.

Heti órák száma: 2.

Tanár: Jakab Béla.

IV. osztály.

Nyelvtani és mondattani ismétlések. A német irodalom története főbb vonásaiban; részletesebben az első és második virágzás kora. A német verselés. Német beszédgyakorlatok. Fordításul szolgált 12 német olvasmány, nagyobb részt kisebb-nagyobb szemelvények a német irodalom remekeiből. Havonként 1—1 iskolai dolgozat: fordítás németről magyarrá.

Tankönyv: Dr. Radványi: Német irodalmi olvasókönyv.

Heti órák száma: 2.

Tanár: Jakab Béla.

5. Mennyiségtan.

I. osztály.

Számтан. Alapfogalmak, alapműveletek algebrai és közönséges számokkal. Legnagyobb közös osztó, legkisebb közös többszörös, törtek, racionális számok, hatványozás, elsőfokú egyenletek egy és két ismeretlennel. Az egyenletek keretében a százalék-, kamat-számolás, arányok, arányos osztás és vegyítési szabály problémája. 10 írásbeli dolgozat.

Tankönyv: Suták J. I. rész.

Heti órák száma: 2.

Tanár: Kóródi Miklós.

II. osztály.

A) *Számтан.* A gyökmennyiségek s velük való műveletek. Gyökvonás, negatív kitevők, számrendszerek, logaritmusok, másodfokú egyenletek, mértani sor, kamatos kamat, betét számolás.

B) *Mértan.* Szögek, háromszögek, összeállóság, négyszögek, sokszögek, összeállóság és más tételek a körben, sugárrendszer, hasonlóság, középarányosság. 10 írásbeli dolgozat.

Tankönyv: Abel: Mértan. I. rész.

Heti órák száma: 2.

Tanár: Kóródy Miklós.

III. osztály.

A) *Számтан.* Egységrehozatal, olaszszámolás, arányok, láncszabály, százalék-számolás, brutto, tara, netto, és más alkalmazások. Kamat, váltó, időhatár és részvény számolás. Pénzek, idő, mértékek, pénzügy, külföldi pénzek. Az arányos osztás, vegyítés-szabály s az összes alapműveletek ismétlése.

Tankönyv: Suták: Közönséges számtan.

Heti órák száma: 1.

B) *Mértan.* Egyenlőterületűség, területek aránya, szögletes területek kiszámítása, szab. sokszögek, a körbeírt idomok, körszámítás.

A π levezetése. 10 írásbeli dolgozat.

Tankönyv: Abel: Mértan I. r.

Heti órák száma: 1.

Tanár: Kóródy Miklós.

IV. osztály.

A) *Számтан.* A háromévi tananyag ismételtetése. Számítani, mértani

sor, logaritmus, kamatos kamat, betét, járadék, kölcsöntörlesztési táblázatok készítése. Az egyenletek különféle fajai. A számtan módszere és a szemléltetési eszközök.

Tankönyv: Suták J. II. r.

Heti órák száma: 1.

Tanár: Kóródy Miklós.

B) *Mértan.* Hasáb, henger, gula, kúp, gömb. A mértan módszere. A kupkeretek görbéi. A földmérés rövid ismertetése. 8 írásbeli dolgozat.

Tankönyv: Abel II. r.

Heti órák száma: 1.

Tanár: Kóródy Miklós.

6. Földrajz.

I. osztály.

Csillagászati földrajz. Tájékozódás a horizonton és a csillagos égen; világtengely, égi egyenlítő, párhuzamos körök. Az égbolt látszólagos napi mozgása. A Föld alakja, méretei; földrajzi helymeghatározás. A Föld forgása tengelye körül. A Nap látszólagos évi mozgása; ekliptika. A Föld keringése a Nap körül; a nappalok és éjszék változó hosszúsága; földövek, évszakok. Naprendszer. A Hold, keringése, forgása, fényváltozásai. Nap- és holdfogyatkozás. Időszámítás.

Fizikai földrajz. A szárazföld és víz megosztódása a földön. A tengerek osztályozása, tagoltsága, helyzete, mélysége; tengerfenék; a tengerek vizének alkotórészei, fizikai sajátosságai; a tenger mozgásai. A szárazföld; világűrsek; függőleges vízszintes tagoltság. A Föld belső melege; melegforrások, vulkánok, földrengés, százas emelkedések és süllyedések. A szárazföldek vizei. A víz körútja. A légkör; magassága, alkotórészei, hőváltozásai, légnomás; a levegő áramlásai; légköri csapadékok; villamos és fénytani tümenények a légkörben. Éghajlat. A növények és állatok elterjedése a Földön.

A térképkészítés elmélete. A növendékek szemléltető rajzokat és térképeket készítettek s a szaktanár vezetése alatt földrajzi kirándulásokon vettek részt.

Tankönyv: Dr. Lévay Ede: Csillagászati és fizikai földrajza.

Heti órák száma: 2.

Tanár: Jakab Béla.

II. osztály.

Európa, Ázsia, Afrika, Amerika, Ausztrália földeségi helyzete, külső

tagoltsága, magassági tagoltsága, folyamrendszerei; klímája; tenyésztési élete; népei, Magyarország kivételével.

Minden növények köteles volt jegyzeteiben a tanult területek egyszerű térképét és azonkívül egy-egy rendszeresen kidolgozott térképet elkészíteni.

Tankönyvek: Jákó-Ujházy: Az Óvilág földrajza és Ujvilág földrajza.

Heti órák száma: 2.

Tanár: Jakab Béla.

III. osztály.

Magyarország földrajza. A Kis-Alföld, a Nagy-Alföld; felszínök, vízrajzolatuk, talajuk, időjárásuk, terményeik, gazdálkozásuk, lakóik és foglalkozásuk, megyéik, és városaik; Budapest. A Kárpátok hegyvezete; az Északnyugati-Felföld, az Északkeleti-Felföld; az Erdélyi-Felföld; — szigetegységek; a Dunántúli Dombvidék, a Horvát-Szlavonországi-Dombvidék, mind a fenti szempontok szerint tárgyalva. Magyar tengerpart; jellemzése, lakói; Fiume kereskedelmi jelentősége. Közlekedés. Magyarország kormányzatáról. A növények elkészítették a tárgyalatok egyszerű térképeit s végül egy rendszeresen kidolgozott térképet készítettek Magyarország hegy- és vízrajzáról és egyes megyéiről.

Tankönyv: Jákó-Ujházy: A magyar királyság földrajza.

Heti órák száma: 2.

Tanár: Jakab Béla.

7. Történelem.

I. osztály.

Tankönyv: Waldman: Ó és középkor. Tanulták az őskort, általánosan Egyiptomot, Phóniciát, Assyria-Babyloniát, Perziát, Indiát. A görög és római történelem kiemelkedő mozzanatait. A középkor első történelmi alakulatait. A hűbériséget. Keresztes háborukat, Francia-, Angol- és Németország történetének áttekintését. A százéves háborút, a piros és fehér rózsá harcát. Az egyház hanyatlását a nyugati egyházszakadásig bezárólag. A törökök megjelenését Európában.

Heti órák száma: 2.

Tanár: Dr. Kápolnai Zsigmond.

II. osztály.

Tankönyv: Waldman: Ujkor. Tanulták a reformációt. II. Fülöp küzdelmeit a protestantizmus ellen. A Valois-ház ifjabb ágát. A Tudo-

rokat. A harminc éves háborút. A Stuartokat. A Bourbonokat. Orosz- és Poroszország állami kifejlődését. Svédországot. Lengyelország felosztását és az északamerikai szabadságharcot. A francia-forradalmat és a napoleoni időköt. A forradalmakat és a reakciót. A legújabb kort.

Heti órák száma: 3.

Tanár: Dr. Kápolnai Zsigmond.

III. osztály.

Tankönyv: Ujházy: Magyar nemzeti történelem. Tanulták a magyarság megalapozását és megerősödését. Az Árpádokat. A vegyesházi királyokat. Magyarország és Erdély párhuzamos történetét a mohácsi vész után egész III. Károlyig. III. Károly, Mária Terézia, II. József, II. Lipót uralkodását. Magyarország átalakulását I. Ferenc alatt. A szabadságharcot. A kiegyezést.

Heti órák száma: 2.

Tanár: Dr. Kápolnai Zsigmond.

8. Alkotmánytan.

IV. osztály.

Állam és nemzet. Államhatalom, államforma, alkotmány. A magyar alkotmány történeti fejlődése. A magyar állam és alkatrészei címe, színei és lobogója. Állampolgárság. Nemzetiségek. A királyi hatalom. Törvényhozó hatalom. Végrehajtó hatalom. Országos kormányzat. Az osztrák-magyar közös kormány. A törvényhatósági önkormányzat. Községi önkormányzat. Belügyi, pénzügyi, gazdasági, vallás- és közoktatásügyi, igazságügyi és katonai igazgatás. A magánjog alapvonalai. A büntetőjog alapvonalai.

Tankönyv: Dr. Csiky Kálmán: Alkotmánytan.

Heti órák száma: 2.

Tanár: Dr. Gyömörey Zsigmond.

9. Természettudomány.

I. osztály.

Az őszi flóra nevezetesebb egyedei. A gyümölcsfák. Az erdei fák. Virágtalanok. A növények élet- és szövetana, táplálkozási és mozgási tüneményei, szaporodása. Tavasz, gyógy, kereskedelmi és mérgező növények. A növények rendszerbe foglalásának szempontjai. A növények növénygyűjteményeket készítettek.

Tankönyv: Miklós G.: Növénytan.

Heti órák száma: 2.

Tanár: Dr. Gyömörey Zsigmond.

II. osztály.

Az ember. Háziállataink. Mezei és erdei állataink. Külföldi emlősök. Tengeri emlősök. Madarak. Halak. Kétlélűek. Rovarak. Férgek. Rákok. Tömlősök. Virágállatok. Öslények. A növénydékek rovargyűjteményeket és itt-ott praeparatumokat készítettek.

Tankönyv: Miklós G.: Állattan.

Heti órák száma: 2.

Tanár: Dr. Gyömörey Zsigmond.

10. Vegytan, ásványtan.

III. osztály.

Levegő, víz, O., H., N., C. Co₂ előállítása s a So₂ stb. segítségével a vegytani alapfogalmak: oxidáció, reductió, bázis, sav, atomelmélet, állandó súlyosságok stb. megismertetése. A jegectan. Az ásványok leírása. A föld története, a szövetek és a geológiai erők működése.

A szerves vegytanból, amely ez évben a III. o.-ba helyeztetett át: a szénhidrogén sorok tagjai, az alkoholok, szerves savak, éterek, zsírok, szappanok, alkaloidok, cyanok, festőanyagok. Szénhidrátok. Égési tünetmények.

Tankönyv: Reichenhaller Kémia.

Heti órák száma: 2.

Tanár: Kóródy Miklós.

IV. osztály.

Szerves vegytan, mint a III. osztályban.

Tankönyv: Reichenhaller Kémia.

Heti órák száma: 1.

Tanár: Kóródy Miklós.

11. Természettan.

III. osztály.

Mozgástan, erő, munka, gépek. Cseppfolyós, légnemű testek. Hang és fénytan.

IV. osztály.

Hőtan, mágnesség, villamosság, csillagászati problémák.

Tankönyv: Wagner, Fizika.

Heti órák száma: 2—2.

Tanár mindkét osztályban: Kóródy Miklós.

12. Gazdaságtan.

I. osztály. Talajismeret. A növénytermesztésből az általános rész. Konyhakertészet. Heti órák száma: 2.

II. osztály. Részletes növénytermesztés. Fatenyésztés. Heti órák száma: 2.

III. osztály. Általános állattenyésztés és takarmányozástan. A lo-, szarvasmarha-, juh-, sertés-, baromfi- és méh-tenyésztés. Heti órák száma: 2.

IV. osztály. Szőlőművelés és borkezelés. Gazdasági üzletvitel. Közgazdaságtan. Heti órák száma: 2.

Tanár: Somssich Béla.

Intézeti kert.

Területe 1400 □-ól. Rendeltetése a növényeket a gyümölcsfatenyésztésben gyakorlatilag kiképezni. A kertben felállított méhes — 26 méh családdal — a méhtenyésztési oktatás szolgálatában áll. A kert kezelője: Somssich Béla.

13. Ének és zene.

I. osztály.

a) Ének. Hangképzés, ütenyezés, hangközök, skálák és könnyű rythmikus, dallamos gyakorlatok. Egyházi énekek négy hangra. A gregorianus karének fogalma, kulcs, vonalrendszer. Choralmísék. Solfeggiók. Heti óraszám: 2. Tankönyvek: Bertalotti: Solfeggiók. Zsaskovszky énekes könyve. Magister Choralis.

b) Zeneelmélet. A hang természettani ismertetése. A hangok relatív időtartamának mikénti feljegyzése. Az üteny. A metrika, a rithmika és melodika, „G“, „F“ és „C“ kulcs; a vonalrendszer, a szünjelek, a pont és az iv. Choralkulcs. Signatúrák és abbreviaturák, synkopák és felütés, a hangsúly, a hanglépcsők, hangközök, hanglétrák (kemény és lágy). Az összes tónusok és azok transponálása. Az ütenyrezsek abszolút időtartalmának meghatározása, a chromatikus hanglétrák, a hanglétrák rokonsága, az ékesítések, könnyebbitési jelek stb. Heti óraszám: 1.

c) Zongora. Könnyebb újjgyakorlatok. Rythmikus és dallamos gyakorlatok. Dúr- és moll-skálák.

Heti óraszám: 3. Tankönyv: Winter zongoraiskola I. füzet.

Czerny zongoraiskola. — Hegedű. Zoltai „Hegedű iskola“ — Írásbeli dolgozatok száma 9. Tanár: Báter János.

II. osztály.

a) Ének. Karének folytatása. Nehezebb gyakorlatok különféle hangnemben és ütenyben. Egyházi és világi énekek. Könnyebb egyházi énekek harmónium kísérettel. Többszólamú énekek. Solfeggiok. Choralmisék. Introitusok, Gradualék, Tractusok, Offertoriumok, Communiók, choraliter 2 hangú misék.

Heti óraszám: 2. Tankönyv: Bertalotti: Solfeggiok.

b) Összhangzattan. Az előző évi tananyag ismétlése. A főhármások és főhetes képzése, fekvései, fordításai, szabályszerű feloldása, összekapcsolása, számlézése, elméleti és gyakorlati alkalmazása. Az összes „Dúr“ skálák összhangosítása és az összes zárlejtések. A hiányos alak az intervallok megkettőztetése. A tilos menetek, a szük- és osztott harmonia. Bővített zárlejtések. Átmenetek főhetesekkel. Egyházi átmenetek.

Heti óraszám: 1.

c) Zongora és orgona: Nehezebb rythmikus és dallamos gyakorlatok különféle hangnemben. Az összes összhangosított „Dúr“ skálák és zárlejtések. Kisebb praeludiumok és könnyebb egyházi énekek. Harmonium-gyakorlatok.

Heti óraszám: 2. Tankönyv: Winter II. III. füzet és Czerny zongoraiskola. Zsaskovszky énekeskönyv. Kersch: Gyakorlati összhangzattan,

d) Hegedülés: Tankönyv: Hohmann I. II. füzet. Heti óraszám: 1. Írásbeli dolgozatok száma: 9. Tanár: Báter János.

III. osztály.

a) Ének. Több szólamú egyházi és világi ének férfi és vegyes karban. Temetési szertartások stb. Choralmisék. Introitusok. Gradualék, Sequentiák, Offertoriumok choraliter. 2, 3 és 4 szólamú misék. Világi férfikarok.

Heti óraszám: 2. Tankönyv: Kersch: Sursum Corda és Zsaskovszky énekes könyve.

b) Összhangtan. A mellékhármás és mellékhetes hangzatok képzése és összekapcsolása. Kisebbitett hetesek, nagy-moll hetesek, kis- és nagy kilencesek. Az összes összhangosított skálák mollban, ugyszintén a „moll“ zárlejtések. Modulatív hármásokkal, hetesekkel, kilencesek-

kel. Átmenetek főhetessel dúrba és mollba. A mellékhangzatok alkalmazása. Bővített zárlejtés. Összhangosítások 2, 3 és 4 szólamban. Heti óraszám: 1.

c) Zongora. Nehezebb technikájú zongoragyakorlatok. Classikus darabok. Tankönyv: Winter-zongoraiskola III. füzet és Czerny újjgyakorlatok. Heti óraszám: 1.

d) Orgona. Az orgona ismertetése, regisztrálása. Pedál. Egyházi énekek, praeludiumok és átmenetek.

Heti óraszám: 1. Tankönyvek: Zsaskovszky énekeskönyve. Körner stb. orgonaiskola. Kersch: Gyakorlati összhangzattan.

Ének módszer: A Glatt-féle ének módszer szerint különös tekintettel a choráltanításra.

e) Hegedülés. Tankönyv: Hohmann II. III. füzete.

Heti óraszám: 1.

Írásbeli dolgozatok száma: 9.

Tanár: Báter János.

IV. osztály.

a) Ének. Egyházi és világi énekek, choralmisék 2, 3 és 4 szólamú misék és offertoriumok. Férfikarok. Psalmusok. Anthiponák.; tractusok passio, litania, vesperák és temetési szertartás.

Heti óraszám: 2. Tankönyv: Kerch: Sursum Corda.

b) Összhangzattan. A kisebbitett hetes kírása és feloldása stb. A kis- és nagy kilences ismertetése, alkalmazása és feloldása. Nyug- és orgonapont, késleltetés, hatosmenet stb. A vegyes- és férfikar. A consonautok és disonautok. A négyszólamú tétel. A modulatio kis- és nagy hármásokkal, hetesekkel, tultzott sextel. Az ellenpontozat. Az egyházi ének kísérete. Elő-utójáték. Az egyházi hangnemek vagy tónusok. Egyházi énekek összhangosításai dóriai, hypodóriai, phrygiai, hyperphrygiai, lydiai, hypolydiai. mixolydiai, hypomixolydiai hangnemekben. A chorálének kísérete. Zárlejtések az I., II., III., IV., V., VI., VII. és tónusban. Összhangosítások. Heti óraszám: 1 Kersch: Gyakorlati összhangzattan.

c) Orgona. Egyházi énekek, praeludiumok, postludiumok, fugák stb. pedálhasználatl. Különféle szertartások orgonakísérettel stb.

Heti óraszám: 1. Tankönyvek: Piel és Körner.

d) Kántori teendők. Temetkezési szertartások. A gyertyaszentelői, hamvazószerdái, virágvasárnapi, nagyheti, buzaszentelési, keresztjáró napi stb. szertartások, Antpíhonák, vesperák, litániák, psalmusok, tractusok, hymnusok. Teljes choralmisék orgonakísérettel.

Responsoriumok Haberl után.

Heti óraszám: I. Tankönyvek: Organum Comitans ad Ordinarium
Missae quoad Partem Gradualis Romani Fr. X. Witt. Kersch: Sur-
sum Corda.

e) Hegedülés; Hohman III. füzete.

Írásbeli dolgozatok száma: 9.

Tanár: Báter János.

14. Rajz.

I. osztály.

Szabadkézi rajzolás.

A síkétképmény elemei és egyszerűbb síkétképmények rajzolása a táblán magyarázó előrajzolás szerint. Színezési gyakorlatok.

Mértani rajzolás.

Mértani síkétképmények rajzolása és színezése.

Hetenkint 1 óra.

II. osztály.

Szabadkézi rajzolás.

Szabadkézi perspektíva: azaz geometriai testeknek és csoportjaiknak pusztán szemlélet alapján szabadkézzel való rajzolása, árnyékolással, különösen figyelve a helyes távlatra. A múlt évi tananyag folytatásául síkétképmények rajzolása és színezése.

Mértani rajzolás.

Geometriai testek és egyszerű műszaki tárgyak rajzolása alap-, homlok- és oldalrajzban, valamint metszetekben tömör minták után, méretekkel. A vetítéstan alapfogalmainak szemléltető magyarázata. Egyszerűbb építészeti és műszaki rajzoknak, földterületek térrajzainak felvétele és másolása, arányos méretek szerint.

Hetenkint 1 óra.

III. osztály.

Szabadkézi rajzolás.

Az előbbi évfolyam anyagának folytatatólagos gyakorlása fokozatos menetben. Gyakorlatok a fali táblán.

Előkészítés a népiskolai írás- és rajzitanításra; megfigyeltetés és

gyakorlás a fali táblán. A népiskolai szépirási és rajzi anyagnak módszeres feldolgozása. Rajztermék berendezéséről, a szépirás- és rajzmin-
tákról, valamint a vezérkönyvekről, az író és rajzoló anyagokról ma-
gyarázó utasítások.

Hetenkint 1 óra.

IV. osztály.

Szabadkézi rajzolás.

Mintaszerű domború ékítmények, edények és más alkalmas tárgy-
gyak rajzolása gipsz-mintákról, árnyékolással; továbbá az emberi alak-
nak és élő állatoknak különböző mozdulatokban való vázolása. Az
elemi népiskola rajzitanítási tervének módszeres ismertetése.

Gyakorlás a fali táblán mint az előbbi osztályban.

Hetenkint 2 óra.

Tanár: Cséfy Flórán.

15. Szépirás.

I. osztály.

A magyar írás betűalakja genetikussorrendjükben és összekötte-
tésekben, különös figyelemmel az Abc- és olvasókönyvekben használt
írásalakokra négy vonalú sorvezető írkában, felváltva ütenyírással;
arab és római számjegyek, nemkülönbön a kis és nagy (Block)
tömb betűknek ismertetése.

Német folyóírás. Írás krétával az iskolai fali táblán való gyakor-
lással.

Heti 1 órában.

II. osztály.

Az előbbi évfolyam anyagának ismétlése, egyvonalú sorvezetével,
különös tekintettel a sorarányok betartására.

A (lapidar) könyvmatu kis- és nagybetűknek ismertetése és gy-
akorlása négyvonalú sorvezetőben.

Heti 1 órában.

III. osztály.

Magyar- és német folyóírásban gyakorlás, a (lapidar) könyvo-

matu kis- és nagybetűknek szabatos folyósítása és abban való gyakorlat. Írás krétával az iskolai fali táblán való gyakorlással, egy vonalú sorvezetőn.

Hetenkint 1 óra.

IV. osztály.

Az előbbi évfolyamokban végzett írásnemek folytatolagos gyakorlásán felül a rondírás ismertetése és gyakorlása.

Az írástanítás módszertana. Tanár: Cséfy Flórián. Hetenkint 1 óra.

16. Közegészségtan.

IV. osztály.

Első rész.

Az ember életszükségei: A levegő és alkotó részei. Hőmérsék, légnyomás. A víz. A víz chosniai, phisikai és bakterologiai sajátosságai. Keménység, szilárd alkotórészek; chlór-, salétromsav-, salétromossav-, ammoniás-sók mennyisége. Ammoniak, mész-, magnesia-, kénsavók a vízben. Szerves anyagok. A víz tisztítása. Szűrő-készülékek. Viz-szükséglet és víz-szolgáltatás. Esővíz, kút, forrásvíz, vízvezeték. Miként lehet a rossz kútat megjavítani? A lakóház és a lakás. Talaj-szennyeződés, talaj-javítás. Miként kell egy egészséges lakást építeni. Szellőző-készülékek. Árnyékszék rendszerek. Csatornázás. Mezőöntözés. A lakás levegőjének szennyeződése. — Fűtési módok. Világítás. Gáz-ömlés. A lakás tisztítása. *Közhelyiségek:* Az iskola. Építés; berendezés. Iskola-betegségek. Kórházak. Arvház. Crèche. Hajléktalanok menhelye. Elmegyógyintézet. Temető. *Táplálkozás:* A tej. Tejhamisítás. Hús. Romlott hús. Beteg állat húsa. Hal. Tojás. Kolbász-félék. Trichina. Borsóka. Echinococcus. Distoma. Gyöngykor. Lépfene. Orbáncz. Száj- és körömfájás. Liszt. Hamisítások. Kenyér. Anyarozs. Szédítő vadóc. Konkoly. Vaj. Hüvelyes vetemények. Gombák. Zöldsséggel és gümölcsccsel felcserélhető mérges növények. A bor. A pálinka. A sör. Kávé. Thea. Alkoholmérgezés. A ruha. A test tisztántartása. A munka és pihenés. Józan és egészséges élet.

Második rész.

A köz-egészség gondozása. A fertőző betegségek. Védekezés. Desinfectio. Köz-tisztaság. Betegségi alakok, azok felismerése. Állatoktól származó betegségek. Mi okozza a váltó-lázat. Védekezés. Vesztetés. Lépfene. Takony-kór. A mentésről. Sérültes. Önkénytes vérzés. Esmélet vesztés. Napszúrás. Megfagyás. Villámsújtás. Fulladás. Mérgezesek.

Zúzódas. Csonttörés. Ficzam. Verő- és visz-eres vérzés. Sebesültek ápolása. Vértörés. Ajulás. Guta-ütés. Eskör.

Heti 1 óra. Tanár: Dr. Bahula József.

17. Testgyakorlat.

I. és II. osztály.

Rendgyakorlatokból: Sorakozás, igazodás, arc- és oldalsor, nyitott és zárósorok képzése: fejlődés, kanyarodás, csiga- és kigyóvonulás. Szabadgyakorlatokból: kar-, láb- és törzsemelés, lökés, forgatás, futás. Sportornázásból: a növendékek erejéhez és fejlettségéhez mért könnyebb gyakorlatok; magas- és távolugrás. A nyári hónapokban hetenkint egy kirándulás labdázással.

Heti 1 óra. Tanár: Báter János.

III. és IV. osztály.

Rendgyakorlatokból: az eddig tanultak ismétlése, a gyakorlatok korrektebb kivételére való tekintettel. Szabadgyakorlatokból: összetett gyakorlatok kézi szerekekkel 6 és 8 ütemben, kitarító futás; továbbá magas és távolugrás, s a katonai rendgyakorlatok. Elméleti tanítás a tornatanításról. Gyakorlás a tornatanításban és vezénylésben. Játékok: futójátékok; labdajátékok: rugdaló, füles labdajátékok, labdacsa, labdaverseny. Heti 1 óra. Tanár: Báter János.

18. Kézimunka.

I. Papiros és színes kartonmunkák.

III. osztály.

Négyzet-, téglalap- és háromszögalakú lapok hajtogatása, vágása, fűzése és ragasztása. Csákó, falitáska, csónak, tolltartó, pénzárca, csattogató, tárca, doboz, háló, lánc, karácsonyi láncok és díszek, szemalomb, utazótáska, lámpás; kivágott alakok felragasztása; alma, körte, stb. négyoldalú kosárka, sátor, szán, íróasztal, keret.

IV. osztály.

Technikai menet: hajtogatás, fűzés, kivágás, fölragasztás és kapcsolás. Szerkesztési menet: elemi mértani motívumok adott méretekkel, beosztás. Alkalmazás hajtogatás és kivágásokból: doboz, csónak, utazótáska, háló, lánc kivágással és összekapcsolással, kivágások négyzetből s hatszögű lapokból, hatoldalú kosárka. Tanszerek (kartonból): törték szemléltetésére körlapok, készülékek az érzéki csálódás bemutatására, a

világos területek látszólagos nagyobbodásának szemléltetése (irridáció), szín- spektrum, különféle mértani idomok stb.

II. *Agyagmunkák.*

III. *osztály.*

Golyó, súlyzó, csillag, kereszt, fűzér, gyöngy, lapda, barack, kajszin, burgonya, zsemlye, tojás, cseresnye, körte, alma, szilva, henger, ugorka, gomba, óriás- paprika, gyertya, hurka, kereszt, ceruza, sétatálcza, kigyo, percc, cukorsüveg, létra, szivar, gyik, üveg, obeliszkek, és emlékkövek, ház, templom, falazat, betuk, fólrások. só- és paprika-tartó, tölcser, díszes virágcserep.

IV. *osztály.*

Golyó és golyóalakú tárgyak közül: golyó, gyöngyosor, kisebb nagyobb gyöngyök rhytmikus csoportosítása, golyók felhasználása 3- és 4- szögek készítésére, barack és metszete, dió, burgonya. Tojás és tojásalakú tárgyak közül: tojás és metszete, cseresnye levéllel, alma, körte. Henger és hengeralakú tárgyak közül: henger és metszete, tök, betük, számok, lánc, gyertya, kereszt. Kúp és kúpalakú tárgyak közül: kúp és metszete, paprika, cukorsüveg, mozsár, csésze. Kocka- oszlop- és gúlaalakú tárgyak közül: kocka, oszlop, gúla, házak. Atmeneti alakok közül: tányér, kalap, tölcser, üveg, korso, madárfészkek tojásokkal. Természeti elemek négyzetalapokra kirakva. Szabad természeti alakok, mint az iparművészet motívumainak elemei.

III. *Elméleti rész.*

III. *osztály.*

A kézimunka tanítás rövid története, elterjedése, célja és jelentősége.

IV. *osztály.*

A kézimunka tanítás a népiskolában. Tanmód. Berendezés kellekei; felszerelés, anyag, szerszámok. Módszeres utasítások. A tanítási fellépéseknél az egyes tárgyak készítésénél a következő fokozatokat (:tanmenetet): tartottuk szem előtt. 1. A foglalkozás. a) Hallás (esés, gurulás), által b.) Érzékelés (melegség, súly) által. c) Látás által. d.) Összehasonlítás által önnönmagán más szögletes testekkel; kiterjedés, súly). 2. Az agyagmintázás. 3. A tárgy megbeszélése. 4. A fantázia működése.

A sikerültebb munkákat díszítettük, megszáradás után befestettük s bevontuk szesz lakkal.

Heti óraszám: 1—1. Tanár: Glatt Adolf.

A pécsi püspöki tanítóképző-intézet tanórárendje az 1909/10. tanévre.

Óra	Hétfo	Kedd	Szerda	Csütörtök	Péntek	Szombat
I.	Hittan	Nevelés	Hittan	Földrajz	Nevelés	Zene
II.	Német	Magyar	Német	Hittan	Zene	Hittan
III.	Törtélem	Természettan	Törtélem	Zene	Természettan	Magyar
IV.	(Körödy) Gyak. isk.	Hittan	Természettan	Mennyiség	Hittan	Természettan
I.	Német	Mennyiség	Német	Mennyiség	Zene	Magyar
II.	Törtélem	Nevelés	Mennyiség	Földrajz	Mennyiség	Nevelés
III.	Hittan	Magyar	Hittan	Művészettan	Gazdaságtan	Vegytan
IV.	Mennyiség	Gazdaságtan	(Kápolnai) Gyak.	Zene	Nevelés történet	Virág (Gyak. isk.)
I.	Törtélem	Természettan	Gazdaságtan	Szépírá	Gazdaságtan	Természettan
II.	Természettan	Gazdaságtan	Törtélem	Zene	Természettan	Törtélem
III.	Zene	Földrajz	Vegytan	Mennyiség	Zene	Mennyiség
IV.	Nevelés történet	Magyar	Zene	(Jákab) Gyak. isk.	Magyar	Gazdaságtan
I.	Földrajz	—	Magyar	Rajz	Törtélem	—
II.	Zene	Földrajz	Zene	Rajz	—	Gazdaságtan
III.	Művészettan	Szépírá	Gazdaságtan	Német	Földrajz	Rajz
IV.	Alkotmánytan	(Báter) Gyak. isk.	Nevelés történet	Zene	Alkotmánytan	Magyar
I.	Rajz	Zene	—	—	—	—
II.	Mennyiség	Gyak. iskola	—	—	—	—
III.	Kántori teendők	Német	—	—	—	—
IV.	Zene	—	—	—	—	—
I.	Szépírá	Közös ének	—	—	—	—
II.	—	—	—	—	—	—
III.	Vegytan	Torna	—	—	—	—
I.	—	—	—	—	—	—
II.	—	—	—	—	—	—
III.	—	—	—	—	—	—
IV.	Torna	Közös bírálat	—	—	—	—

dátumát, kiadja a dolgozatot a sorban következő bírálónak és az ellenbírálónak, akik az igazgató által összeállított következő módszer szerint kötelesek a bírálatot, illetve ellenbírálatot megtartani:

Bírálati szempontok:

1. A *tervezet* helyesen van-e összeállítva? Nem hiányzik-e belőle, valami? Az egymásutánság szempontjából nem kifogásolható-e? A dolgozat egész folyamán szemmel tartotta-e fellépő a tervezetet?

2. A dolgozat *tárgyi* hibái, tévedései.

3. *Módszertani* szempont:

A módszertan szabályait, a dolgozat tárgyához képest, pontosan betartotta-e? Pl. Az olvasmánykezelésnél így és így kell eljárni, szabályszerűleg jár-e el a fellépő, melyek a hibái? A dolgozatban van-e logika? Nem hézagos, felületes-e? Nincsenek-e ugrások a kifejtés folyamán? Hol? Miben?

4. Helyes *tanalakit* használ-e dolgozatának tárgyához képest? Lehetőleg az összetevő és önkifejtő tanalak alkalmazandó. Nem beszél-e egyfolytában nagyon sokáig, amikor pozitív ismereteket közöl? A begyakorlásra fordít-e elég időt és gondot és helyesen, a módszertan szabályai szerint végzi-e azt?

5. Milyenek a *kérdései*? A *feleletekkel*, melyek várhatók, el tud-e bányi a didaktika szabályai szerint?

6. A *nyelvi* szempont.

Le tud-e ereszkedni nyelvezetében a gyermekek felfogásához? Vagy tán nagyon is póriás, pongyola? A helytelen kifejezések, szavak és mondatok megjelölendők.

7. A *dolgozat külső kiállítása*:

Nem piszkos és rendetlen-e az írás? A helyesírási és irat pontozási hibák vörös vagy kek írónnal aláhuzandók.

A felülbírálat a módszertan tanára végzi, akinek utasításaihoz fellépő feltétlenül ragaszkodni tartozik.

A fellépésen jelen van a módszertan tanára, a szaktanár és esetleg az igazgató, akik észrevételeiket feljegyzik a bírálati naplóba. A szaktanár a fellépést követő legközelebbi óráján bírálatot tart a növendékek bevonásával: főleg tárgyi hibák jönnek szóba. E bírálaton kívül a IV. évesek számára hetenkint, a III. évesek számára esetről-esetrel közös bírálati óra tartatik, amelyen az igazgató elnököl, a gyakorló iskolai tanító pedig, aki egyszersmind a módszertan tanára is, mint főbíró és előadó szerepel. Elnök felolvassa a szaktanárok bírálatit, a gyakorló iskolai tanító elmondja megjegyzéseit és ezek kapcsán igazgató

V.

Gyakorló iskola.

a) A tanítójelöltek gyakorlati kiképzése.

A gyakorlati kiképzés csekély kivétellel úgy történt, mint a múlt évben.

A II. éves növendékek az iskolai év második felétől heti egy órában látogatták a gyakorló iskolát, a gyermekek lélektani megfigyelése céljából az igazgató útmutatása mellett.

A III. éves növendékek hetenkint 2 órát töltöttek a gyakorló iskolában, hallgatták a gyakorlóiskolai tanító tanítását és észlelték a gyermekekkel való bánásmódját; megfigyeléseikről naplót vezettek, melyet a gyak. isk. tanító, ki a módszertan tanára, ellenőrzött. Az iskolai év második felében minden növendék egy-egy félórás tanítást végzett.

A IV. éves tanítójelöltek október hó 1-től hetenkint 13 félórában tanítottak és miután minden tárgyból egy-egy félórás tanítást végeztek, minden növendék egy kitézett napon, egész napon át tanított. Újítás gyanánt a gyakorlati kiképzés tökéletesítése szempontjából behoztuk azt a szokást, hogy egész éven át felváltva egy-egy negyedéves növendék egy egész napot a gyakorlóiskolában töltött, hogy egyrészt a tanítást megfigyelje, másrészt a gyermekek dolgozatainak átnézésében a gyak. isk. tanítónak segítse. Újításunk oly áldásos hatással volt a növendékek tanítási és fegyelmzési ügyességeinek fejlesztésére, hogy azt egész ösztönéssel ajánljuk testvérintézeteink szives figyelmébe.

Minden tanítás előkészítésében, meghallgatásában és megbíralásában résztvesznek: az igazgató, a szaktanár és a gyakorlóisk. tanító, aki egyszersmind a módszertan tanára.

A fellépő, aki 2 héttel fellépése előtt kapja meg tanítási anyagát a gyakorlóisk. tanítótól a szükséges utbaigazítások kíséretében, a szaktanár esetleges felvilágosításainak kikérése után, kidolgozza anyagát és beadja dolgozatát a gyak. isk. tanítónak. Az reá vezetvén a beadás

utmutatásokat ad a jövőre; leginkább a fegyelmzési, modorbelti és módszertani hibák kerülnek szóba.

A növendékek fellépési bírálatáinak megkönnyítésére igazgató az alábbi bírálati táblázatot állította össze, mely *Wessely és Horváth* nyomdájában beszerezhető:

A föllépő neve: Tanít: hó nap.

Tantárgy:	Anyag:	Osztály:
1. A tanítás külső kellékei:		
Milyen a külső magatartása?		
Milyen az előadása?		
Van-e gondja a fegyelmre?		
2. A tanítás belső kellékei:		
Önkifejtő, szemléletes-e előadása, leköti-e a gyermekek figyelmét?		
Megnyilvánul-e tanításában a valóságos és hazafias szellem?		
Kihat-e tanítása a gyakorlati életre?		
Milyenek kérdései?		
Hogyan bánik el a gyermekek feleleteivel?		
Betartotta-e pontosan a dolgozatában feljegyzett tervezetet?		
Az összefoglalást és a tanulság levonását hogyan végezte?		
Milyen volt nyelvezete?		
Milyen volt készütsége?		
3. Általános megjegyzések:		
4. Tanításának eredménye:		

Tanítások.

A III. évesek 40-szer tanítottak a gyakorló iskolában; minden növendék egyszer.

Az egyes osztályokban következőleg oszlottak meg a tanítások:

I—II. osztályban volt	12 tanítás
III. „ „	9 „
IV. „ „	8 „
I—IV. „ „	11 „
Összesen: 40 tanítás.	

Ebből az egyes tárgyakra esett:

Irvaolvasás (I. oszt.)	12 félóra
Olvasmánykezelés (III., IV. oszt.)	17 „
Ének (I—V. oszt.)	11 „
Összesen: 40 félóra.	

A IV. évesek félórás tanítást tartottak a gyakorlóiskolában 242-öt, melyből egy-egy növendékre 9—10 tanítás esett.

A tanítások osztályonként való megoszlása:

I. osztályban volt	14 tanítás
II. „ „	11 „
I—II. „ „	61 „
III. „ „	17 „
IV. „ „	35 „
V. „ „	44 „
III—V. „ „	60 „
Összesen 242 tanítás.	

Az egyes tárgyakra jutott:

Hittan	(I—V. oszt.) .	26 félóra
Beszéd- és értelemgyakorlat (I—II. oszt.) .	20 „	
Irvaolvasás	(I. oszt.) .	12 „
Olvasmánykezelés	(II—V. oszt.) .	14 „
Nyelvtan	(II—V. oszt.) .	14 „
Számolás- és mérés	(II—V. oszt.) .	24 „
Földrajz	(III—V. oszt.) .	26 „
Történelem	(V. oszt.) .	14 „

Átvitel 150 félóra

	Athozat	150 félóra
Polgári jogok és köt.	(V. oszt.)	2 „
Természettrajz	(V. oszt.)	9 „
Természettan	(V. oszt.)	6 „
Ének	(III—V. oszt.)	19 „
Rajz	(I—V. oszt.)	26 „
Kézimunka	(I—V. oszt.)	12 „
Játék-torna	(I—V. oszt.)	18 „

Összesen: 242 félóra.

A tanítási dolgozatok bírálatainak száma: 504.

A IV. éves tanítójelöltek egész napi tanításai:

Balatonyi József	tanított március 14-én
Bolkovics István	„ április 6-án
Dreiacker Imre	„ március 16-án
Farkas József	„ „ 17-én
Gábrriel János	„ „ 18-án
Guja Jakab	„ április 1-én
Heinlein Béla	„ „ 2-án
Kardos Gyula	„ „ 4-én
Koleszarits Kálmán	„ május 6-án
Kreuczer Nándor	„ április 7-én
Lánczinger János	„ „ 26-án
Magyar Lajos	„ „ 9-én
Nágl János	„ „ 13-án
Oláh István	„ „ 14-én
Pápai István	„ „ 15-én
Petz Gyula	„ „ 16-án
Resch József	„ „ 18-án
Rivészky Dezső	„ „ 19-én
Schein István	„ „ 20-án
Schöbert József	„ „ 21-én
Selényi Miklós	„ „ 22-én
Simon Nándor	„ „ 23-án
Szigwárt József	„ „ 27-én
Tabori Béla	„ „ 28-án
Tóth Márton	„ „ 29-én
Velledits László	„ „ 30-án

b) Végzett tananyag a gyakorló-iskolában.

Intézetünk gyakorló-iskolája a jelen tanévben 5 osztályú osztatlan elemi iskolává fejlődött. A tananyagot a nmélt. püspöki kar által kiadott tanterv szellemében s terjedelmében dolgoztuk föl.

1. Hit- és erkölcsstan.

I. és II. osztály (I. csoport). Heti 2 félóraban.

Tankönyv: „Elemi katekizmus a biblia elemeivel.“ (Sz. István-társ.) A hitről, parancsolatokról és szentségekről — I. oszt. imák; legfőbb tudnivalók Istenről, Jézus Krisztusról (bibliai alapon), templom, feszület ismertetése.

III., IV. és V. osztály (II. csoport). Heti 4 félóraban.

Tankönyvek: Kis katekizmus az elemi népiskolák III—IV. oszt. részére (Sz. István-társ.). Kath. Szertartástan. Dr. Demkovich A.-tól (Sz. István-társ.)

A hit és a „hiszekegy“ taglalása. Isten tiz és az egyház főbb parancsolatai. A kegyelemről, szentségekről általában és különösen a keresztiségről, a penitenciatartás szentségének 5 részéről és a búcsuról. Bibliából: az ó-szövetségi történetek. Az új-szövetségi történetekből Jézus életének, csodáinak, szenvedésének, halálának, feltámadásának kiváló részei, példabeszédei, tanítványai, a Szentlélek eljövetele. Szent helyek, szerek, szertartások és sz. idők.

2. Beszéd- és értelemgyakorlat.

I. és II. osztály. Heti 2 félóraban.

Bizalom fölkelte, ismerkedés, iskolarend, fegyelmi szoktatás. A gyermek viselkedése az iskolában, az utcán, otthon és a templomban. Az iskola s szülői ház. A házi állatok. A kert s növényei. Az állatvédelem; hűség, álnokság, mértékletesség stb. megfelelő elbeszélések alapján. A község lakói foglalkozás szerint. Udvariasság, az öregek

tisztelete. Mezők, erdők, rétek állatai növényei szűkebben. Ég, világ, idő, napok, hetek, hónapok. Isten. A munka. Isten iránti hála. Megfelelő mesék. Az egyes évszakok és főbb ünnepek alkalom szerint.

3. Olvasás.

I. osztály. Heti 4 félóraban.

Tankönyv: Öveges K., Magyar Abc. Írás-olvasás a fonomimika szerint. Hangoztatási s írási előgyakorlatok. Kis és nagybetűk ismeretése, a gépies olvasás gyakorlása, kisebb versek hallás utáni betanítása.

II. osztály. Heti 3 félóraban.

Tankönyv: Mócsy-Petrovác, Dr. Walter-féle második olvasókönyv. A készséggel és értelemmel való gyakorlása. Az olvasmányok a beszéd- és értelemgyakorlatok sorrendjét követik, hogy azt támogassák.

III. osztály. Heti 3 félóraban.

Tankönyv: Mócsy-Petrovác, Dr. Walter-féle negyedik olvasókönyv. Az értelmes és hangsúlyos olvasás gyakorlása. Az olvasmányok a vallás- és köznevelési képzés mellett a reál-oktatást támogatják. Költemények emlézése.

IV. osztály. Heti 3 félóraban.

Tankönyv: Mócsy-Petrovác, Dr. Walter-féle negyedik olvasókönyv. Az értelmes olvasás gyakorlása és a szépolvasásra való szoktatás. Az olvasmányok vallás- és köznevelési képzés mellett a földrajzi anyag körül csoportosulnak. Költemények emlézése.

V. osztály. Heti 1 félóraban.

Tankönyv: Ember Károly-féle Olvasó- és Tankönyv. Az értelmes s kifejezővel való olvasás gyakorlása. Az olvasmányok tárgyat gazdasági s egészségügyi közlemények feldolgozása után még vallás- és köznevelési irányú olvasmányok is kísérték. Költemények emléztetése.

4. Nyelvgyakorlatok.

II. osztály. Heti 1 félóraban.

Tankönyv: Ember K. Magyar nyelvtan II. oszt. számára. A be-

széd s mondat (nyelvtani értelmezés nélkül). A szó. A hang. A betű. A magán- és mássalhangzók. Hosszú és rövid magánhangzók. Egy- és kétjegyű mássalhangzók. A főnév, névelő, személynévmások, ige, melléknév. A mondat egyes és többes száma. A pont, vonás, kérdő- és felkiáltó-jel.

III. osztály. Heti 3 félóraban.

Tankönyv: Ember Károly, Magyar nyelvtan III. oszt. számára. A szótan. Az egyszerű tő és bővített mondat. Jelzői-, tárgyi- s határozói bővítések. A tankönyv összes fogalmazási feladványai feldolgoztattak.

IV. osztály. Heti 3 félóraban.

Tankönyv: Ember Károly, Magyar nyelvtan IV. oszt. számára. A bővített mondat. Fő- és képzett szók; ragozott szók. Határozók. Teljes igeragozás. Az összetett mondat s fajai. A tankönyv fogalmazási feladványai mind feldolgoztattak.

V. osztály. Heti 1 félóraban.

Tankönyv: Ember Károly, Olvasó- és Tankönyv. A IV. osztály nyelvtani anyagának ismétlése és kibővítése. A levélke, levél, folyamodvány; bizonyítvány, nyugtatvány, kötelezvény, számla, szerződés; távirat szerkesztése; utalvány és szállítólevél. Fogalmazás anyaga: levélke, levél s közéleti fogalmazványok: a tanulók szeme előtt lefolyó cselekmények önálló leírása.

5. Számolás és mérés.

I. osztály. Heti 2 félóraban. A számok 1—20-ig minden oldalulag tárgyalva, közben a pénz és mértékek ismertetése.

II. osztály. Heti 2 félóraban. A számok 1—100-ig a pénz és mértékek ismertetésével. A négy alapművelet fejben. Szorzótáblák. Római számok. Számítványok.

III. osztály. Heti 3 félóraban. Tankönyv: Bertalan V. Számolási gyakorlókönyv, III. oszt. számára, A számok 1000-ig. A négy alapművelet fejben és jegyekkel. Pénz- és mértékismertetés. Többnevű számok szétbontása és összevonása. A négy alapművelet többnevű számmal. Római számok ismertetése.

IV. osztály. Heti 3 félóraban. Tankönyv: Bertalan V. Számolási gyakorlókönyv, IV. oszt. számára, A számok millióig. Teljes mérték-

ismertetés. A többnevű számokkal a négy alpművelet. Közönséges és tízedestörtek összeadása, kivonása, szorzása és osztása minden esetben. Részek kiszámítása. Háztartási és gazdasági példák fejbéli megfejtése.

V. osztály. Heti 1 félóraban. Tankönyv: Bertalan V. Számolási gyakorlókönyv, V. oszt. számára. A számköz kibővítése a végtelenig. A négy alpművelet közönséges és tízedestörtekkel, minden esetben. Hármasszabályi példák. Mértanból: Síkidomok területe és kerítése. A kocka, hasáb felülete és köbtartalma.

6. Földrajz.

III. osztály. Heti 2 félóraban. Tankönyv: Deutsch K. Baranya-megye földrajza. Iskola, helység, polgári- és hitközség, környék, járás, esperesi kerület, megye, egyházmegye. Baranya-ármegeye tüzetes ismeretése. A magyar haza s Budapest röviden. Földrajzi alapfogalmak ismertetése.

IV. osztály. Heti 2 félóraban. Tankönyv: Györfly J.: Földrajz. Magyarország részletes ismertetése. Az osztrák tartományok. Európa országai. A többi földrészt általános ismertetése.

V. osztály. Heti 1 félóraban. Tankönyv: Ember K. Olvasó- és Tankönyv. A IV. osztály anyagának ismétlése után Európa és a többi földrészt tüzetes ismertetése. A Föld s forgása, az egyenlítők, a két félgömb, a földövek. A Hold s változatai. A nap. A bolygók és üstökösök. A világ.

7. Történelem.

V. osztály. Heti 1 félóraban. Tankönyv: Ember K., Olvasó- és Tankönyv. Hazánk őslakói. A honfoglalás. Árpád. Sz. István. A keresztény Magyarország küzdelme a pogánysággal. Sz. László. Könyves Kálmán. A görög befolyás. A tatárok pusztítása. Az Anjou-ház és Hunyadiak kora. Hazánk küzdelme a törökökkel. A mohácsi vész. Vallási küzdelmek. Nemzeti küzdelmek. Mária Terézia. A nemzeti szellem ébredése. A szabadságharc. A kiegyezés. A mai Magyarország megalakulása. Napjaink.

8. Polgári jogok és kötelességek.

V. osztály. Heti 1 félóraban. Tankönyv: Ember K., Olvasó- és Tankönyv. A család. A községi és megyei önkormányzat. A magyar állam és nemzet. A király. A magyar felelős miniszterium. Az ország-

gyulás s működése. Az igazságszolgáltatás. A magyar állampolgár fontosabb jogai és kötelességei.

9. Ismeretek a természet köréből.

a) Természetrajz.

V. osztály. Heti 1 félóraban. Tankönyv: Ember K., Olvasó- és Tankönyv. A természet tárgyai. Az állatokról. Az emlős állatok. A madarak. A hüllők és kétélűek. A halak. Geríntelen állatok. A növények. Az ásványok.

b) Természettan.

V. osztály. Heti 1 félóraban. Tankönyv: Ember K., Olvasó- és Tankönyv. Mit tapasztalunk a természetben lévő tárgyakban? A munka; a legegyszerűbb gépek. A vízvezeték, szökőkút. Miért úszik a fa a vízben? A levegő és tulajdonságai. A légsúlymérő. Tűzifecskendő. A hang, a visszhang. A melegről. A hőmérő. A gőzgép. A légköri tűnemények. A gázokról. A világosságról. A delejtű. A villamoserő, villámhárító. A villamos erő felhasználása.

10. Szépírás és helyesírás.

I—V. osztály. Közösen heti 1 félóraban. Írás ütenyezés után. A folyóírást a csendes foglalkozási órákon másolással gyakorolják. — A III—IV. oszt. a Vaday J. „Magyar helyesírási gyakorlatok”-ból 133 gyakorlatot másoltak, illetve alakítottak át.

11. Rajzolás.

I—II. osztály. Heti 1 félóraban. Kézgyesítő gyakorlatok. Egyszerű tárgyak lerajzoltatása szemlélet alapján, egy oldalról, magyarázat mellett. Csendes foglalkozási órákon a tanulók ösztönzerű és emlékezet utáni rajzokat készítettek, vagy a táblára előrajzolt mintákat másolták.

III—V. osztály. Heti 1 félóraban. Kézgyesítő gyakorlatok mellett szemlélet és emlékezet után való rajzolás, ecsetgyakorlatok, tervezgetés, természetes elemek rajzolása, ösztönzerű rajzolás.

12. Ének.

I—II. osztály. Heti 2 félóraban. Világi és egyházi énekek betanítása hallás után. Hangeltalálás s a helyes hangképzés fejlesztése.

VI.

Vizsgálatok. — Érdem sorozat.

A vizsgálatok a következő sorrendben tartottak:

A negyedévesek osztályvizsgálatai május 23-ától 30-áig bezárolag.

Az írásbeli képesítők május 31-én, jun. 1-én és 2-án, a gyakorlati tanítások június hó 3-án és 4-én, a szóbeli képesítők június hó 13. 14. 15. és 16. napjain tartottak meg.

Osztályvizsgálatok.

- Jun. 2-án Hittan (I. II. III.) Vegytan (III.)
- „ 4-én Természetrzj (I. II.) Természettan (III.)
- „ 6-án Történelem (I. II. III.) Mennyiségtan (I. II. III.)
- „ 9-én Magyar (I. II. III.) Gazdaságtan (I. II. III.)
- „ 10-én Magánvizsga.
- „ 11-én Német (I. II. III.) Zene (I. II. III.)
- „ 18-án Földrajz (I. II. III.)
- „ 20-án Neveléstan (I. II.) Módszertan (III.)
- „ 21-én Torna (I. II. III.)
- „ 22-én Gyakorló-iskolai vizsga.
- „ 29-én Te Deum.

A vizsgálati feleletek az érdemjegyek megállapításánál figyelembe vettek.

Képesítői írásbeli tételek.

1. Neveléstanból:

1. A testgyakorlás szerepe a testi nevelésben.
 2. Az érzelmi élet és annak irányítása.
 3. A tanító kötelességei a fiatalokú bünösök iránt a vall. és köz-
okt. miniszter 149500 1909. sz. rendelete értelmében.
- A 3. tételt jelelte az egyhm. fótanfelügyelő.

2. Mértanból:

1. A derékszögü négyoldalú hasáb egyik csucsában összefutó élék aránya: 1:2:3, felszíne 49'5 dm²; mekkorák élei és köbtartalma?

2. Az egyenlőoldalú henger köbtartalma 6'28 m³; mekkora a felülete.

3. Egy 8 m. alapéllal és 15 m. magassággal bíró 8 oldalú szabályos oszlopba mekkora köbtartalmu henger helyezhető érintőleg?

4. Meghatározandó ama csonka-gula két véglapja, amelynek köbtartalma: 2'58 kméter és magassága: 2'4 m. s a két alap között a különbség 1 m²?

5. A 16 és 30 cm. befogóju drékszögü háromszögnek nagyobbik befogója körüli forgatásából mekkora felület és köbtartalmu kúp keletkezik?

6. Földünk tökéletes gömbnek tekintetvén, abból, hogy az egyenlítő egy foka 112'5 kilométer, számítsuk ki és négyzetkilométerben fejezzük ki a föld felületét.

7. Mekkora átméroeje van annak a gömbnek, amelynek köbtartalma az 1'2 m. hosszú éllel bíró kockával egyenlő?

8. Az egyik csucsára állított octaéder 4 dm. magas; mekkora egyik oldallapjának a területe.

Az 1., 4., 5. és 6. számú tételeket jelelte az egyhm. fótanfelügyelő.

3. Németből:

1. Das ungarische Tiefland.
2. Der trojanische Krieg.
3. Der Rattenfänger zu Hameln.

Jelelve az első tétel.

4. Rajz- és szépirásból:

1. Szögletes oszlopelem kettős kockával.
2. Mértani test gyürü és gömbbel.
3. Stilizált páros tölgyfalevél.

Jelelve a harmadik tétel.

Irassék le Gyulay Pál „Tanács“ címü költeményének három első versszaka 1. tetszetős folyóirással, 2. lapidár betűkkel és 3. rondbetűkkel.

Jelelve az 1. és 2. tétel.

Gyakorlati tanításból:

1. Hittanból:

1. A bün. (I—II. oszt.)
2. Az utolsó kenet. (III—IV. oszt.)

3. Jézus és a gazdag ifjú. (III—IV. oszt.)
4. A nagyhét (szertartási szempontból). (V—VI. oszt.)

2. Beszéd- és értelemgyakorlatból:

5. A taneszközök megnevezése és használata. (I—II. oszt.)
6. A gyermek ruházata. (I—II. oszt.)
7. A juh és kecske. (I—II. oszt.)
8. Az állatvédelem. (I—II. oszt.)

3. Irvaolvasásból:

9. A „g” hang fonomimikai ismertetése. (I. oszt.)
10. Az „I, Y” betűk rendszeres ismertetése. (I. oszt.)

4. Olvasmánykezelésből:

11. „Az oroszlán és az egér” (32. olv.) c. olvasmány tárgyi kezelése. (II. o.)
12. „Az utas és az öreg” (90. olv.) c. olv. tárgyalása. (II. oszt.)
13. „A nemeslelkű ellenfél” (60. olv.) c. olv. tárgyalása. (III. oszt.)
14. „Kedves hon” (82. olv.) c. vers tárgyalása. (III. oszt.)
15. „Mária Terézia és a magyarok” (88. olv.) c. olvasmány tárgyalása. (IV. oszt.)
16. „A kereskedelem” (131. olv.) c. olv. tárgyi kezelése. (IV. oszt.)
17. „Szent jel” (183. olv.) c. vers tárgyi kezelése. (V. oszt.)
18. „Az ezredik év” (189. olv.) c. olv. tárgyalása. (V. oszt.)

5. Nyelotanból:

19. A melléknév. (II. oszt.)
20. A mondat bővítése tárggyal. (III. oszt.)
21. Az alárendelt mondat s fajtái. (IV. oszt.)
22. A kötelezvény s szerkesztése. (V. oszt.)

6. Számolásból:

23. A „20” fogalma, képzése s kírása. (I. oszt.)
24. 1—100 körében gyakorlati példák alkalmazása. (II. oszt.)
25. Többnevű számok szorzása jegyekkel. (III. oszt.)
26. Közöséges tört átváltoztatása tizedes törtté. (IV. oszt.)
27. Gabonárák kiszámítása fejbén. (IV. oszt.)
28. Összetett hármasszabály egységrehozattal. (V. oszt.)

7. Földrajzból:

29. A mohácsi járás ismertetése. (III. oszt.)
30. A Magyar Királyság általános összefoglalása. (IV. oszt.)
31. A föld forgása. (V. oszt.)

8. Történelem- és alkotmánytanból:

32. Könyves Kálmán uralkodása. (V. oszt.)
33. A szabadságharc. (V. oszt.)
34. A vármegyei önkormányzat (V. oszt.)

9. Természettan- és természettanból:

35. A hullók és kétélűek. (V. oszt.)
36. A villamoserő; a villamhárító. (V. oszt.)

10. Énekből:

37. Az ötödik (g) hang ismertetése. (III—V. oszt.)
38. A „Hymnusz” betanítása. (I—V. oszt.)

11. Rajzból:

39. A fűrész rajzoltatása. (III—V. oszt.)
40. Számológép rajzoltatása természet után. (III—V. oszt.)

A képesítő vizsgálatok eredménye.

Képesítő vizsgálatra 25 jelölt jelentkezett.

A vizsgálatok fent jelzett napokban d. e. 8—12-ig és d. u. 3—6-ig tartattak Wajdits Gyula prépostkanonok, egyházmegyeifőtanfelügyelő elnöklete alatt, Dr. Jancsó Benedek miniszteri biztos és a tanári kar mint vizsgálóbizottság jelenlétében. A jelentkezők közül 19-en magyar tannyelvű iskolákra képesítették, 6-an pedig szeptember hónapban leteendő javító vizsgálatra utasítottak.

Képesített tanítók: Balatonyi József, Dreiacker Imre, Gábrriel János, Guja Jakab, Heinlein Béla, Kreuzer Nándor, Nagl János, Oláh István, Pápai István, Petz Gyula, Resch József, Schein István, Schobert József, Selényi Miklós, Simon Nándor, Szigvart József, Tábori Béla, Tóth Márton és Veledics László. A kántori képesítőre, melynek szóbeli része

jun. hó 17-én tartatott meg, 2j-en jelentkeztek. Ezek közül 19-en képesítették, kettő pedig szeptember hóra javítóvizsgálatra utasított.

Képesített kántorok: Balatonyi József, Bolkovics István, Droppa Antal, Farkas József, Heinlein Béla, Kardos Béla, Kasó Lajos, Lancinger János, Magyar Lajos, Pápai István, Petz Gyula, Resch József, Schein István, Schobert József, Simon Nándor, Szigvart József, Tábori Béla, Tóth Márton és Veledecs László.

Az érdemsorozatban használt érdemjegyek fokozata és a rövidítések magyarázata.

Az erkölcsi viselet fokozatai: 1 = dicséretes, 2 = jó, 3 = tűrhető, 4 = kevésbé szabályszerű, 5 = rossz. — **Tanjegyek:** 1 = kitünő, 2 = jeles, 3 = jó, 4 = elégséges, 5 = elégtelen (másodrendű). — A vallásra nézve mindenütt római katólikust kell érteni. — F. annyit jelent, mint „felmentve”. — Ism. annyit jelent, mint „ismétlő”.

I. osztály.

A tanuló neve	Erkölcsi viselet														
	Hittan	Nevelés-tan	Magyarnyelv	Németnyelv	Szám-tan	Földrajz	Történelem	Természeti-tan	Csardásá-gtan	Ének	Zene	Rajz	Testgyakorlás		
Adrigán Béla	2	2	3	5	4	5	4	3	4	4	3	2	4	4	3
Bucsi Ignác	1	1	3	2	4	4	4	2	2	4	2	1	3	3	3
Friesz József	1	2	1	2	2	2	1	2	2	2	2	2	2	3	2
Gasz József	1	1	1	1	1	2	1	2	1	1	1	1	3	2	2
5 Hangl Ferenc	1	2	2	3	3	5	3	4	4	4	3	3	2	1	4
Hartmann Ferenc	1	1	3	3	3	3	2	3	3	2	4	4	4	3	2
Hartweg Péter	1	2	3	3	2	1	3	1	3	2	4	4	2	1	2
Herbert Vilmos	1	1	2	1	3	3	2	1	1	3	1	1	3	2	4
Jálics Ernő	1	1	2	1	3	4	2	1	2	2	3	3	1	1	4
10 Kail Antal	1	1	1	4	3	2	1	1	2	2	3	4	2	1	3
Kálóczy Mihály	1	1	4	2	4	3	3	4	4	3	3	2	4	4	2
Kisgadó Ignác	2	2	4	5	4	2	4	3	3	4	4	1	3	4	1
Klencz Alajos	3	4	4	4	4	4	4	5	3	5	2	2	3	2	2
Krancz Mihály	1	3	3	5	4	4	2	5	3	4	4	4	3	4	1
15 Léja Ede	2	2	3	3	2	1	3	3	2	2	3	2	4	3	4
Link János	2	4	3	4	3	4	3	4	3	4	1	1	4	3	2

A tanuló neve	Erkölcsei viselet	Hittan	Nevelés tan	Magyar nyelv	Német nyelv	Számítan	Földrajz	Történelem	Természettan	Gazdaságtan	Ének	Zene	Rajz	Szépíráás	Testgyakorlás
Máté Miklós	1	4	3	3	3	2	3	4	3	4	1	1	2	2	1
Molnár Ernő	1	2	3	4	4	5	3	4	4	3	4	4	4	3	1
Müller Rezső	1	2	3	2	2	1	3	3	2	2	3	4	3	2	2
20 Pölöskei József	2	1	3	4	5	4	3	4	3	3	3	4	2	2	2
Resch János	1	3	3	4	4	4	4	5	4	4	5	4	3	4	4
Sass Ernő	2	3	3	4	3	4	3	4	4	5	2	3	4	4	4
Schneider József	1	3	4	3	4	4	4	4	4	5	2	4	2	3	3
Sípöcz Imre	1	1	1	1	3	4	1	1	1	2	4	4	2	1	1
25 Szöke János	2	2	4	5	5	4	4	3	4	3	4	5	4	3	2
Szvacek Jenő	1	4	3	4	5	4	4	4	4	3	3	4	4	3	1
Takács József	2	1	3	3	4	3	3	4	3	1	4	4	3	1	1
Trábert Márton	1	2	4	3	3	4	4	4	4	4	3	3	3	2	3
Ursits György	3	2	4	3	3	5	4	3	5	4	2	2	3	1	1
30 Vétek Ernő	1	4	4	5	4	4	4	4	5	5	2	4	3	1	1
Zengei Ferenc	1	1	2	2	3	2	1	2	1	3	3	3	4	3	3

Kimaradtak: Andó József, Boros János, Herman Ernő, Szilágyi Béla.

II. osztály.

A tanuló neve	Erkölcsei viselet	Hittan	Nevelés tan	Magyar nyelv	Német nyelv	Számítan	Mértan	Földrajz	Történelem	Természettan	Gazdaságtan	Ének	Zene	Rajz	Szépíráás	Testgyakorlás
Balvin István	V	i	zs	g	á	la	t	la	n	ul	m	a	r	a	d	t
Bohner Ádám	1	2	4	4	4	5	5	3	3	3	3	4	4	4	2	4
Boros Sándor	1	2	4	4	4	4	3	2	4	3	4	4	3	3	4	4
Czopf Ádám	1	1	2	1	4	4	3	2	1	1	4	4	4	3	1	4
5 Császár Géza	1	1	2	1	4	2	2	3	1	1	4	4	4	2	1	1
Csősz Ferenc	1	2	3	1	4	2	3	3	1	3	3	4	4	3	3	3
Drenda Gyula	2	2	4	1	3	3	3	3	1	3	2	4	4	3	3	4
Farkas Jenő	1	1	4	1	4	4	4	3	1	2	2	4	4	3	2	4
Fehér Ferenc ref.	2	2	4	2	4	5	5	3	2	3	4	4	5	2	2	2
10 Gonda Béla	1	2	5	2	4	4	4	3	2	3	3	4	4	3	3	4
Gresz József	2	3	5	4	4	4	5	4	4	4	4	3	3	4	2	3
Hergeth Alajos	1	2	3	3	4	4	5	2	2	3	3	3	3	3	2	2
Hermann Lajos	1	3	3	2	4	4	3	2	1	2	2	4	3	2	1	2
Hetényi Antal	1	1	1	2	2	3	3	1	1	1	2	1	1	3	1	3
15 Hohner Károly	2	3	4	3	3	4	5	5	2	3	4	1	1	3	3	1
Kaszás József	1	1	3	1	3	3	3	2	2	3	1	4	4	3	1	3
Kreskai József ism.	3	1	4	3	4	3	3	4	1	2	2	4	4	3	2	2
Lóhr Károly	2	3	5	4	4	5	4	5	3	4	5	1	1	5	3	1
Nemes János	1	3	4	3	4	3	3	4	2	3	3	4	4	4	3	2
20 Prakatur Vince	2	3	5	3	4	5	5	3	4	3	4	5	3	3	4	4
Rott Lajos	1	3	3	3	4	4	4	4	3	3	3	4	4	4	4	4
Scheszták János	1	4	5	4	5	4	4	4	4	4	4	4	3	3	2	2
Schippert Ferencz	1	3	4	3	4	4	3	2	4	4	4	3	2	1	1	2
Szálás Dezső	1	1	3	3	4	4	4	3	3	4	3	2	1	1	1	1
25 Száml Pál	2	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Százúj Jenő	1	1	4	1	4	3	3	1	3	2	3	2	3	1	1	1
Sziács Sándor ref.	2	2	3	1	3	4	3	2	2	2	3	2	1	2	3	3
Vér István	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	3	3	2	2	1
Waldfogl István	1	2	3	3	4	1	1	3	3	3	2	1	3	3	1	1
30 Walz Sándor	2	1	1	1	2	1	1	2	1	1	1	2	2	4	2	1

Kimaradtak: Farkas Mihály, Zámbo Sándor.

III. osztály.

A tanuló neve	Eriköcsi viselet																
	Hittan	Művészetan	Magyarnyelv és írod.	Németnyelv	Számtan	Mértan	Földrajz	Történelem	Természetan	Vegy- és ásványtan	Ének	Zene	Rajz	Szépíráás	Testgyakorlat		
Becságh Géza ref.	3	1	4	3	4	4	4	2	2	4	4	3	4	3	2	2	
Bódis Géza ref.	1	1	4	3	4	4	4	2	3	4	4	3	4	4	3	1	2
Bönisch József	3	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	3	4	2
Breczkó Antal	4	1	2	1	2	1	1	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1
5 Crha István	3	3	2	3	3	3	3	4	4	4	3	3	4	4	4	4	2
Csonka András	3	4	4	3	4	4	4	3	5	4	5	4	4	4	2	1	1
Csonka Ferenc	1	1	1	3	2	3	2	1	2	2	2	1	1	3	3	1	1
Ebricz István	3	2	3	2	3	4	4	3	3	4	4	3	3	4	4	3	2
Eckhardt Lajos	2	1	3	1	4	3	3	3	1	4	3	3	1	4	4	4	1
10 Fucsek János	2	1	4	1	4	4	3	2	4	4	4	4	3	4	2	2	2
Grünwald Vilmos	2	1	3	3	3	3	4	4	2	3	4	4	4	2	2	2	2
Gurszky Ernő	2	1	2	1	2	2	1	1	3	1	4	1	2	3	2	1	1
Gutpelet József	1	1	4	1	2	4	4	1	1	4	3	1	3	4	4	3	2
Hitzhaus Péter	2	2	3	3	2	2	2	1	3	3	4	2	2	4	2	2	2
15 Hyross Alajos	2	2	3	3	4	4	4	4	3	4	4	4	4	4	4	3	4
Jahn György	2	1	4	3	3	4	4	3	2	3	3	2	4	4	1	1	2
Jelinek Pál	1	1	1	1	2	1	1	1	2	1	1	3	4	4	2	2	3
Kántor István	2	2	3	2	4	4	4	2	4	4	4	4	4	5	3	2	2
Keller János	2	1	2	1	3	3	3	1	1	2	4	2	1	1	2	1	1
20 Kindler József	2	1	3	3	4	4	4	2	4	3	3	3	4	4	3	4	3
Kovács József	2	3	4	2	4	4	4	3	2	4	3	3	2	4	4	3	4
Kovács László	2	1	2	1	4	2	2	1	2	3	4	2	3	2	3	3	2
Kozári György	2	2	2	3	4	2	2	3	3	3	2	3	4	3	2	2	2
Major Gyula	1	2	3	3	4	4	4	2	4	4	4	4	5	5	3	4	2
25 Nánásy Aladár	2	2	3	2	4	3	3	1	4	4	4	4	5	4	3	1	2
Németh Jenő	2	3	4	4	4	3	3	3	4	4	2	4	2	4	4	4	3
Németh Vince	2	1	1	1	3	3	1	2	3	3	2	3	3	4	1	1	1
Novacsek Sándor	3	1	2	1	3	4	4	3	1	4	1	2	4	4	3	1	1
Nübl János	2	1	2	2	3	2	2	3	3	3	2	2	3	3	4	1	1
30 Oberritter Aladár	2	1	2	1	1	2	1	1	3	3	3	1	3	4	2	1	2
Pohli Ferenc	1	2	2	1	2	1	1	1	1	1	2	2	1	3	2	3	3

A tanuló neve	Eriköcsi viselet																	
	Hittan	Művészetan	Magyarnyelv és írod.	Németnyelv	Számtan	Mértan	Földrajz	Történelem	Természetan	Vegy- és ásványtan	Gazdaságtan	Ének	Zene	Rajz	Szépíráás	Testgyakorlat		
Prettl József	2	2	4	2	3	3	3	3	2	1	4	4	2	4	4	3	4	3
Rendler Antal	2	3	3	3	4	4	4	1	3	3	4	3	1	4	3	3	3	2
Schnell János	3	3	2	1	4	4	4	4	2	4	4	4	2	2	2	3	3	3
35 Schön Antal	3	1	2	1	3	4	4	3	4	4	4	3	2	2	3	3	2	2
Stanitz Ferenc	3	2	2	3	4	4	4	3	3	3	2	4	2	4	4	4	1	1
Szinder Jenő	2	2	2	3	4	1	1	2	4	3	2	3	2	2	3	3	3	3
Szlávik Emil	2	1	2	1	2	3	3	2	3	4	4	3	1	1	3	1	2	2
Vitkovics Kálmán	1	1	1	1	3	4	4	2	1	1	1	1	1	3	3	3	2	4
40 Wagner József	2	1	2	2	4	4	4	2	1	3	3	2	3	3	3	1	2	2

Szentkereszty János eltávozott.

IV. osztály.

A tanuló neve	Erdőcsi viselet	Hitt- és erkölcsstan	Nevelésstan	Gyakorlati tanítás	Magy. nyelv és irod	Nemzetnyelv	Számítan	Mértan	Alkotmányt.	Természettan	Vegy- és ásványt.	Gazdaságtan	Ének	Zene	Rajzolás	Szépíráás	Testgyakorlás	Közegészségtan	Kézimunka
	Balatonyi József	1	1	1	3	1	3	3	3	2	3	1	1	2	2	3	3	3	1
Bolkovics István	1	2	3	3	4	3	4	4	3	3	3	4	4	4	4	4	4	2	3
Dreiacker Imre	1	2	2	4	3	3	4	4	4	4	2	4	4	4	4	4	2	1	3
Farkas József	1	1	3	2	3	2	1	1	4	1	1	2	4	4	-	-	-	-	1
5 Gábrriel János	1	1	2	2	3	1	1	2	1	1	1	4	4	4	1	2	2	2	1
Guja Jakab	1	1	1	2	1	2	1	1	3	1	1	4	4	1	1	3	2	1	
Heinlein Béla	1	2	4	2	2	3	4	4	3	4	3	3	1	2	4	2	1	1	1
Kardos Gyula	1	3	2	2	4	3	4	4	4	4	2	2	1	3	4	1	1	1	
Koleszáríts Kálmán	1	3	2	3	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	2	2
10 Kreutzer Nándor	1	1	1	2	3	1	4	4	4	4	3	3	3	4	4	3	1	3	1
Lánczinger János	1	3	3	2	3	4	4	2	3	4	2	3	4	2	1	3	2	1	
Magyar Lajos	1	4	3	3	4	4	4	3	4	4	4	3	3	4	4	2	4	2	3
Nágl János	1	1	2	2	2	2	2	3	3	3	2	4	4	1	1	1	1	1	1
Oláh István	1	1	3	3	2	2	1	1	4	1	2	3	3	3	3	2	1	1	1
15 Pápai István	1	2	3	2	3	2	3	4	3	2	2	4	4	4	2	1	2	1	1
Petz Gyula	1	2	3	3	4	4	2	2	3	3	4	3	1	3	3	3	3	2	
Resch József	1	1	1	3	1	1	1	1	3	1	1	3	3	1	3	2	1	1	
Rivészy Dezső	2	3	4	4	4	4	3	3	2	3	3	1	4	4	1	1	2	2	
Schein István	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
20 Schöbert József	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1
Selényi Miklós	2	2	1	2	3	3	3	2	3	3	2	4	4	3	3	3	1	2	
Simon Nándor	1	1	3	2	3	1	1	3	1	2	3	3	3	1	3	2	1	1	
Szigvárt József	1	1	1	3	3	2	3	3	1	1	1	2	3	3	3	1	2	3	2
Tábori Béla	1	3	1	3	3	4	4	4	4	4	3	3	2	3	2	2	1	2	
25 Tóth Márton	1	1	2	2	3	3	4	4	3	4	4	1	2	1	2	1	2	1	1
Veledits László	1	1	1	1	1	2	2	2	1	1	2	2	3	3	4	1	1	1	

A gyakorló-isk. tanulók érdemsorozata.

Előmeneteli fokozat.

Magaviselet:	Szorgalom:	Előmenetel:
1. dicséretes	1. kitartó	1. kitünő
2. jó	2. kellő	2. jeles
3. tűrhető	3. változó	3. jó
4. szabálytalan	4. hanyatló	4. elégséges
5. rossz	5. csekély	5. elégtelen (másodr.)

I. osztály.

N é v	Magaviselet	Szorgalom	Hitt- és erkölcsstan	B- ért. gyakorlat	Magyar olvasás	Számolás	Szépíráás	Ének	Játék-torna
	Gresz Szilveszter	2	2	2	2	2	3	2	2
Illenberger Rezső	1	2	1	2	1	2	2	3	1
Ladányi László	2	1	1	2	1	2	2	2	1
Pápay Vilmos	3	2	2	2	2	3	3	1	1
5 Schwartz Róbert	1	2	1	1	1	2	2	2	1
Steinacker Lajos	1	1	1	1	1	1	2	2	1

II. osztály.

N é v	Magaviselet													
	Szorgalom	Hit- és erkölcsstan	B.- ért. gyakorlat	Magyar olvasás	Magyar nyelvtan	Számolás	Rajz	Ének	Játék-torna	Német olvasás	Német írás			
Ézsöl Hugó	2	2	3	4	2	3	2	2	2	2	3	2		
Gajáry Sándor	2	2	1	1	3	3	3	3	1	2	1	3		
Illenberger Ernő	1	1	1	2	2	2	2	2	3	1	2	2		
Lőrinczy Sándor ref.	1	2	—	2	2	3	1	1	2	1	2	1		
5 Ruzsinszky László	1	1	1	1	1	1	2	2	2	1	1	2		
Siska Valér	2	1	1	1	1	2	1	2	3	1	1	2		
Steinacker Sándor	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1		
Véber József	1	1	1	2	3	2	1	2	3	1	2	2		

III. osztály.

N é v	Magaviselet															
	Szorgalom	Hit- és erkölcsstan	Magyar			Számolás	Földrajz	Rajz	Ének	Játék-torna	Német olvasás	Német írás				
		olvasás	nyelvtan	fogalmazás												
Angyal András	2	2	1	2	3	3	2	3	3	1	1	3	2			
Burits Gyula	3	3	2	3	3	3	4	3	4	3	1	2	3	4		
Drenda György	1	2	2	2	3	3	3	1	4	3	2	3	3			
Fischer Miklós	1	1	1	1	2	2	2	2	1	2	1	1	1	2		
5 Kertvélyessy László	3	2	2	2	3	2	2	4	2	1	1	3	3			
Oswald Ottó	3	3	3	3	3	4	3	3	4	3	1	2	3	3		
Paulusz István	2	3	2	2	3	4	3	3	4	2	1	2	2	2		
Piribauer János	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1		
Scholtz Antal	2	1	1	1	1	2	1	2	1	1	1	1	1	1		
10 Szivér István	1	1	1	1	1	2	2	2	1	1	1	1	1	2		

IV. osztály.

N é v	Magyar													
	Magaviselet	Szorgalom	Hit- és erkölcsstan	olvasás	nyelvtan	fogalmazás	Számolás	Földrajz	Szépíráás	Rajz	Ének	Játék-torna	Német olvasás	Német írás
Balikó Gyula	1	2	3	2	3	4	3	3	2	3	1	2	3	3
Báter Kálmán	1	1	1	1	1	2	2	2	1	1	1	1	1	1
Freytag Zoltán	1	1	1	1	2	2	1	1	1	1	2	1	2	1
Gieth József	2	1	1	2	2	2	1	1	1	2	1	1	1	1
5 Horváth-Csongor I.	1	1	2	2	2	2	1	2	2	2	1	1	2	2
Jantay József	2	1	1	1	2	2	1	1	1	1	1	1	2	1
Kacs Kovics Jenő	1	1	1	1	2	2	2	1	1	2	1	1	2	1
Körmendy Lajos	1	1	1	2	2	2	3	1	1	2	1	1	2	1
Molnár László	1	1	1	1	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1
10 Schmidt Kelemen	2	3	1	2	3	3	4	3	2	2	1	2	1	2
Siska Győző	1	1	1	1	2	2	3	2	1	2	3	1	1	2
Szendey Zoltán	2	2	1	2	2	2	2	2	2	1	1	1	2	1
Székely József	1	2	1	2	2	2	3	2	1	1	1	1	1	1
Tarján László	2	2	1	2	3	3	2	2	2	2	1	1	2	1
15 Váler József	2	2	2	3	4	4	4	4	3	2	1	2	2	3
Witzel Károly	2	1	1	1	3	2	3	1	1	1	1	1	1	1
Wollák Dénes	3	3	2	2	3	4	3	4	1	1	3	2	3	1
Magánvizsgálatott telt:														
Zombory Géza	-	-	1	1	2	1	2	1	1	1	1	1	1	1
Watzdorff Konrád br.	-	-	1	1	1	1	2	2	1	1	1	1	1	1

V. osztály.

N é v	Magyar														
	Magaviselet	Szorgalom	Hit- és erkölcsstan	olvasás	nyelvtan	fogalmazás	Számolás, mérésstan	Földrajz	Tört.polg.jog.és.köt.	Természeti ismeret.	Szépíráás	Ének	Játék-torna	Német olvasás	Német írás
Csapó István	2	3	2	2	4	3	2	3	3	2	2	3	1	1	2
Deák Lajos	2	3	2	3	3	3	4	3	3	3	2	2	2	1	2
Gábel Károly	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1
Hermesz József	1	1	1	1	2	2	2	1	1	1	1	1	1	2	1
5 Kaufmann László	2	3	2	2	3	3	2	3	2	2	2	2	1	2	1

Jutalomkönyvet kaptak: az I. oszt.-ban Ladányi László, Schwartz Róbert, Steinacker Lajos; a II. oszt.-ban: Ruzsinszky László, Siska Valér, Steinacker Sándor, Véber József; a III. oszt.-ban: Fischer Miklós, Piribauer János, Scholz Antal, Szivér István; a IV. oszt.-ban: Freitag Zoltán, Gieth József, Jantay József, Kacs Kovics Jenő, Molnár László; az V. osztályban: Gábel Károly, Hermesz József.

B) A Kör vagyoni állapota.

A Kör pénztárának tőkéjét voltaképen a mindenkori növendékek képezik. Minden növendék ugyanis a beiratkozásnál két koronát fizet az önképzőkör pénztárába, amely összeg mint kamat jövedelem tekintetik. Így évről-évre száz-százhusz korona fordítatik az ifjúsági könyvtár gyarapítására, hatvan-nyolcvan korona zeneművek beszerzésére, a többi az önképzőkör folyókiadásaira megy. A Kör pénztárát Dr. Kápolnai Zsigmond tanár kezeli.

Mérleg.

A) B e v é t e l.

1. Mult évi maradvány	27·36 K
2. Bevétel 1909/10. tanévre	268— K
	<u>Összeg: 295·36 K</u>

B) K i a d á s.

1. 1908. évben szállított könyvek	61·08 K
2. 1909. évben szállított könyvek	62·12 K
3. Zeneművek	68·00 K
4. Diszgyűlésre meghívók	7·60 K
5. Folyó kiadások	51·40 K
	<u>Összeg: 250·20 K</u>
A kiadást levonva a bevételekből: 295·36 K	
	<u>Pénztármaradvány: 45·16 K</u>

Dr. Kápolnai Zsigmond.

VII.

A Hetey-önképzőkör ez évi működése.

A) A kör szellemi működése.

Az alakuló gyűlésen, melyet Dr. Kápolnai Zsigmond, az önképzőkör igazgatója vezetett, a következő tisztíkar választatott meg:

- Elnök: Selényi Miklós IV. é. n.
 Főjegyző: Gábrriel János IV. é. n.
 Főkönyvtáros: Kreutzer Nándor VI. é. n.
 Ügyvivő ellenőr: Farkas József IV. é. n.
 Aljegyző: Oberriitter Aladár III. é. n.
 Alkönyvtáros: Németh Vince III. é. n.

Igazgató-tanár ezután a tagokat szorgalmas munkálkodásra buzdította, aminek az előző évekhez képest nagy haladást mutató tevékenységben meg is volt a maga foganatja. Tízennégy rendes gyűlést tartottunk, melyeknek tárgyai szavlatok és prózai szabadelőadások voltak tudományos kérdésekről. Különösen kiemelendők: Breckó Antal III. é. n., aki az energiáról, Oberriitter Aladár III. é. n., aki a bordás meduzákról, Kovács László III. é. n., aki a Halley-üstököséről tartott előadást. Önálló műveket különösen Selényi Miklós IV. é. n., elnök, Velledits László IV. é. n. és Németh Vince III. é. növendékek adtak be. A rendes gyűléseken kívül volt két díszülése a körnek, március 15-én, melyen az önképzőkör elnöke, Selényi Miklós tartotta a buzdító beszédet és Széchenyi István halálának ötven éves évfordulóján, amikor Dr. Kápolnai Zsigmond tanár tartotta az emlékbeszédet. A díszgyűlések ünnepi programjában a gyakorló-iskola tanulóinak is szerep jutott, névszerint Molnár László IV. o., Siska Győző IV. o., Angyal Bandi III. o. tanulóknak. Az ének- és zeneszámokat Báter János intézeti zenetanár buzgólkodása folytán nagy ügyességgel adták elő az intézet növendékei, akik egyébként valamennyien kötelezett tagjai voltak a körnek.

VIII.

Ösztöndíjak és segélyezések.

Megyéypüspök Úr Ö Meltósága, az adományozásához tartozó Schultz Imre-féle ösztöndíjat Guja Jakab IV. é.; a többi 4, egyenkint 84 koronás ösztöndíjat: Gábrriel János IV. é., Schein István IV. é., Veledits László IV. é. és Pohlí Ferenc III. é. növendékeknek adományozta.

A Szekeskáptalan adományozásához tartozó ösztöndíjakat a következő növendékek nyerték el: A Vörös-félet (200 K) Schobert József IV. é.; a Jónás-félet (104:50 K) Resch József IV. é.; a Daróczy-félet (52:50 K) Walz János II. é.; a Miskolczy-féle 5 drb. ösztöndíjat (à 52 K) Balatonyi József IV. é., Keller János III. é., Vér István II. é., Számpil Pál II. é. és Kaszás József II. é.

A „Pécsi Központi Takarékpénztár“ fejedelmi bőkezűséggel 150 K-t ajándékozott intézetünknek oly intenióval, hogy abból 50 K az intézeti segélyalaphoz csatoltassék, 100 K pedig jutalmakra fordítottassék; ebből 50 K-t az intézeti segélyalaphoz csatoltunk, 50 K-t Sipótz Imre I. é. növendéknek adományoztunk ösztöndíjképen, a fenmaradó 50 K-t pedig jutalom könyvek beszerzésére fordítottuk. Nagys. és ft. Magenheim József belvárosi apát-plébános úr által a legjobb énekesnek szánt egy drb. cs. és kir. aranyat Heinlein Béla IV. é. t. j., Dr. Scholtz István cs. és kir. ezredorvos úr által a legvallásosabb gyak.-isk. tanuló számára adományozott 10 K-ás ösztöndíjat Báter Kálmán IV. o. tanuló nyerte el.

Fogadják a tanúgy e nemes barátai, a szegény tanulók e fenkölt lelkü gyámolító legmelegebb köszönetünket.

A szegénysorsú növendékek egyrészt az intézeti segélyalap kamataiból nyertek támogatást, másrészt a püspöki tápintezetben vagy egyesek jószívuségból ingyenesen, vagy kedvezményes áron nyerték éllemezést.

A segélyalap 1908. évi kamataiból az 1909. év végén maradt 164.23 K. Ebből Jelinek Pál III. é. 4 hónapi szálláspénz fejében kapott 64 K (à 16 K), Wagner József 4 hónapi éllemezés fejében 64 K (à 16 K).

Segélykönyvekre 1062 K-t fordítottunk. Szentkeresztí János III. é. egy öltözet téli ruhát kapott 30 K értékben. Tulkiadás 4:39 K, mely öszszegzet igazgató pótolta. Az 1908. évről való elszámolást Megyéypüspök Úr Ö Meltósága 4459/1909. sz. a. jóváhagyólag tudomásul vette.

Az 1909. évi kamatok összege	264:87 K
Ebből Jelinek Pál III. é. 6 hónapi szálláspénz fejében kapott (à 16 K)	96— „
Pohlí Ferenc éllemezés fejében 2 hónapra (à 20 K)	40— „
Segélyegyleti könyvek	35— „
Németh Vince III. é. számára 1 pár cipő	14— „

Összesen 185:80 K

Maradvány 79:07 K

A segélyezés növekedett a Pécsi Központi Takarékpénztár által e célra adományozott 50 K-val.

Az irlalmas-rendieknel szállást és teljes ellátást nyert Bolkovics István IV. é. A Notre Dame zárdában orgonálás és ministrálás címén Petz Gyula IV. é., Wagner József III. é., Waldfogel Károly II. é. és Link János I. é. növendékek, a vármegyei árvaházban Czopf Adám II. é., a Matessa városi árvaházban Németh Vince III. é., Jelinek Pál III. é. és Kozári Gyula III. é. növendékek teljesen ingyenes éllemezést kaptak. A kegyes jötevőknek leghálásabb köszönetet mondunk és intézetünk szegény ifjait továbbra is szives jóindulatukba ajánljuk.

A pécsi püspöki tápintezetben a következő növendékek részesültek egészen ingyenes vagy 120 K-val fizetett kedvezményes éllemezésben: Tóth Márton, Pápai István, Oláh István, Gábrriel János, Resch József, Guja Jakab, Kreuzer Nándor, Dreiacker Imre IV. é. Breczko Antal, Gurszky Ernő, Oberritter Aladár, Vitkovics Kálmán és Kovács József III. é.

Hohner Károly, Kaszás József, Hetényi Antal, Szálas Dezső és Walz Sándor II. é.

Bucsi Ignác, Gasz József és Herbert Vilmos I. é. növendékek.

Fizetéses helyen: Rivészy Dezső IV. é. t. j.

Statistikai kimutatás.

1. A tanítójelöltek létszáma, vallása és anyanyelve.

Osztály	A tanév elején beiratott				Nemzetiségre néve			Alsóbb osztályból fellépett	Eriközben			Az év végén volt	
	Rendes tanuló I.	Rendes tanuló II.	Rendes tanuló III.	Rendes tanuló IV.	magyar	német	horvát		beiratkozott	kimaradt	vizsgálatlanul maradt		
	35	35	—	—	30	5	—	34	1	—	5	—	30
	41	32	30	—	27	4	—	31	1	—	2	1	29
	26	39	2	—	35	5	—	40	1	—	1	—	40
Összesen: 134	130	26	4	—	117	15	—	130	4	—	8	1	125

Magántanuló: I. oszt. —, II. oszt. 2, III. oszt. —, IV. oszt. — Összesen: 2.

2. A beiratkozott tanító jelöltek származási helye és életkora

A növendékek származási helye	S z ü l e t é s i é v e								Összesen
	1895	1894	1893	1892	1891	1890	1889	1888	
Pécsi	1	6	10	10	1	2	2	—	31
Baranyavármegyei	2	14	17	7	8	4	3	—	56
Budapesti	—	1	1	—	—	—	—	—	2
Pestvármegyei	—	—	—	—	1	—	—	—	1
Hajdúvármegyei	—	—	—	—	—	1	—	—	1
Barsmegyei	—	—	1	—	—	—	—	—	1
Somogy megyei	1	1	5	3	4	3	1	—	19
Tolnamegyei	1	3	2	3	2	3	—	1	15
Temesmegyei	—	—	—	—	—	1	—	—	1
Verőcsemegyei	—	—	—	—	—	1	—	—	1
Zalamegyei	—	1	1	2	1	1	—	—	6
	5	26	37	25	17	16	6	1	134

3. A szülők polgári állása.

Tanító	Tisztvis.	Iparos	Vállalkozó	Földműves	Magánúrn	Kereskedő	Kertész	Bányász	Rendőr	Szolga	Napszám.	Összesen
32	12	32	1	20	10	4	2	2	1	12	6	134

Az év elején be- iratkozott	Az év közben be- iratkozott	Ez közben kimaradt	Magántanuló	Az év végén volt	V a l l á s r a				Anya nyelve		Születési helyre nézve																		
					Róm. kath.	Ag. ev.	Ev. ref.	Összesen	Magyar	Német	Horvát	Összesen	Pécsi	Baranya vm.	Tolna vm.	Somogy vm.	Zala vm.	Gömör vm.	Csongrád vm.	Temes vm.	Torontál vm.	Budapesti	Stajerszági	Összesen					
45	3	2	2	48	46	—	2	48	43	5	—	48	19	12	6	2	2	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	48

X. Tudnivalók.

Miután a pécsi tanítóképző növendékei a szünidőben is a fegyelmi szabályok alatt állanak, kötelesek azok szelleme szerint élni, magokat erkölcsösen, kath. ifjúhoz illően viselni. Amennyiben lehetséges, tartoznak naponkint szent misét hallgatni és augusztus 15-én a szentségekhez járulni és erről, valamint általános erkölcsi viseletükről az illetékes lelkes úrtól bizonyítványt hozni, amely a beiratkozás alkalmával az igazgatónak előmutatandó.

A jövő tanévre való beiratások szeptember hó 1., 2. és 3-án d. e. 8 óraker lesznek olyképpen, hogy 1-én az I-ső és II-ik osztályba, 2-án a III. és IV-ik osztályba és 3-án a gyakorló-iskolába történik a felvétel.

A tanítóképző I. osztályába oly éptestű növendékek vétetnek fel, kik 14-ik életévüket betöltötték, de 18 évesnél nem idősebbek és valamely középiskolának négy alsó osztályát jó sikerrel elvégezték. A felvételnél óhajtok kérvényeiket, születési és keresztlevéllal, iskolai, orvosi és erkölcsi bizonyítvánnyal kellően felszerelve július hó végéig tartoznak az intézeti igazgatóságnál benyújtani. Az orvosi bizonyítványban nemcsak a tanítói pályára való alkalmasság, hanem a trahoma mentesség is bizonyítandó. Gyenge elégséges bizonyítvánnyal bíró növendékek csak azon esetben vétetnek föl, ha a törvényes létszám, mely 30 növendékben van megállapítva, jeles és jó bizonyítványú növendékekkel be nem telnek.

Iskolapénz gyanánt minden felvett növendék a beiratáskor 42:30 K-t fizet bélyeg illeték, értesítő, tandíj fejében, az önképzőkör és a tanári nyugdíj-alap javára. Tanítók gyermekei féltandíjat fizetnek; a féltandíj elengedéseért folyamodhatnak azon jeles bizonyítványú nem tanító szülőtől származó növendékek is, akik szegénységüket hatósági bizonyítvánnyal igazolják; ezek a Megyéspüspök Úr Ó Méltóságához címzett kérvényeiket legkésőbb január hó 8-áig kötelesek beadni az intézet igazgatójánál. Az egész tandíj senkinek sem engedtetik el. A tandíj fele (20 K) február 1-én is fizethető. A beiratkozáskor minden növendék szülői vagy gyámja kíséretében tartozik megjelenni.

A tanítóképző vidéki növendékei, ismert, tisztességes házaknál, az osztályfőnökök által az iskolai év elején szállásoltatnak el. A szállások az igazgatónál bemutatkozni tartoznak. Az osztályfőnökök által kijelölt és az igazgató által jónak talált szállást a növendékek szülői tartoznak gyermekeik számára elfogadni.

Osztályfőnökök az 1910 II-ik tanévben:

I. osztály főnöke	Körödy Miklós
II. „ „	Jakab Béla
III. „ „	Báter János
IV. „ „	Dr. Kápolnai Zsigmond.

A pótképesítő vizsgálat szeptember hó 5-én lesz.

Magánvizsgálatra csak azok bocsáttatnak, akik arra az egyházi hatóságtól engedélyt nyertek és ahhoz a vallás- és közoktatásügyi miniszter hozzájárult. A püspökhöz és a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez intézett kérvények, szükséges melléleteikkel egyetemben az intézeti igazgatónál adandók be. Vizsgálati díj 40/30 K.

A javító vizsgálatok szeptember hó 6-án d. e. tartatnak. Aki egy tárgyból nyert elégtelen tanjegyet, szeptember hó 4-én személyesen jelentkezzék vizsgálatra az igazgatónál. Aki két tárgyból bukott, csak a megyéspüspök engedélyével tehet javító vizsgálatot; ebbéli kérelmét június hó 29-én d. e. 9 óraker nyújtja be az igazgatónál. Több tárgyból bukkantak osztályismétlésre utasítottak.

A gyakorló-iskola 6 osztályú, nyilvános elemi iskola, melyben a tanításra, valamint a vallásérkölcös nevelésre különös gond és figyelem fordítatik; a növendékek korlátozott számban, csak jobb házakból vétetnek fel. A VI. o. az 1910 II. tanév elején nyílik meg. Igazgató fölkéri azon t. szülőket, akik 4 osztályt végzett gyermekeiket felsőbb elemi oktatásban részesíteni akarják, hogy bizalommal hozzák iskolánkba gyermekeiket, hol jó nevelést és alapos oktatást nyernek. Az oktatás teljesen ingyenes. Amennyiben az ifjúsági könyvtár kiegészítése szükségesnek mutatkozik, igazgató 50 fillért fog e célra beszédni a gyakorló-iskolai tanulóktól.

Az 1910 II. tanévet megnyitó ünnepélyes „Vení Sancte“ szeptember hó 8-án reggel fél 8 óraker tartatik. Utána az intézeti fegyelmi szabályok kihirdettetnek és 9-én az előadás megkezdődik.

Pécs, 1910. évi június hó 29-én.

Dr. Gyömörey Zsigmond
tanítóképző-intézeti igazgató.

Tartalom.

	Oldal
I. A pécsi püspöki tanítóképző-intézet tanhatósága	3
II. 1909/10. tanév története	6
III. Intézeti leltár	12
Könyvtári jelentés	12
IV. Végzett tananyag a tanítóképző-intézetben	14
Tanrend a tanítóképzőben	33
V. Gyakorló iskola: a) A tanítójelöltek gyakorlati kiképzése	34
Tanítások	37
b) Végzett tananyag a gyakorló-iskolában	39
A gyakorló-iskola tanórarendje az I. félévre	45
" " " " a II. " "	46
Az osztatlan ötosztályú gyakorló-iskola óraterve	47
VI. Vizsgálatok. — Érdem sorozat	48
A gyakorló isk. tanulók érdemsorozata	59
VII. A Hetey-önképzőkör ez évi működése	64
VIII. Ösztöndíjak és segélyezések	66
IX. Statisztikai kimutatás	68
X. Tudnivalók	71

Tüspöki Könyvtár

PÉCSI EGYETEMI KÖNYVTÁR
Duplum 20.75

A PÉCSI PÜSPÖKI

TANÍTÓKÉPZŐ-INTÉZET

ÉRTESÍTŐJE,

AZ

1909-1910-IKI TANÉVRŐL.

KÖZLI:

Dr. GYÖMÖREY ZSIGMOND
IGAZGATÓ.

PÉCS 1910.

